NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

טאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע – זעה 9 זייט

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 192 | Łódź, Wtorek, 18 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג פ' שופטים ל' אב תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

פרישע דריי קדושים

באמבע האט אויפגעריסען אין א צוג צווישען יפו און לוד. – די באמבע איז געווען צוגעגרייט צו ווארפען אין תל-אביב. – עטליכע אראבער דערהרגעט און עטליכע פערוואונדעט

טעראריסטען בעשאסען א שפיטאל אין ירושל״ים

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

די היינטיגע אווענד-פרעסע מעלדעט, אז אין צוג, וואס גייט פון יפו קיין לוד האט אויפגעריסען א באמבע, וועלכע אנ'אראבער האט געהאלטען אין האנד. דער אויפרייס איז געווען א שרעקליכער, עטליכע אראבער זענען דערהרג'עט געווארען און עטליכע פערוואונדעט.

לויט אנאנדער ווערסיע איז איין אראבער דערהרגעט געווארען און עטליכע פאסאזשירען זענען לייכט פערוואונדעט געווארען.

ווי די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, איז די באמבע געווען צוגעגרייט געווארפען צו ווערען אויף דער הרצל גאס אין תל-אביב, ווען דער צוג וואלט דארט פערבייגעפאהרען.

ווי בעקאנט איז די נעכטיגע באמבע אין תל-אביב אויך געווארפען געווארען בעת דער צוג איז אדורך דורך תל-אביב.

בארבאריזם

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

די יודישע קהלה אין ירושלימער אלטשטאט האט אוועקגעשיקט א דעפעשע צום הויך קאמיסאר וואוקאפ וועגען א בארבארישען אנפאל וועלכען די אראבשע טעראריסטען האבען אויסגעפיהרט אויף א שפיטאל אין ירושלים. די אראבער האבען בעשאסען דאס שפיטאל, עטליכע קוילען זענען דורך די פענסטער אריין אין די צימערן פון די חלוצים. צום גליק האט קיינעם פון די קראנקע נישט געשאדט.

אנפאל אין טבריה

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

הינטער טבריה איז פארגעקומען אנ'אנפאל פון אראבישע טעראריסטען אויף יודען. ס'איז אנגעקומען פאליצאנטען און געעפענט א שיסעריי אויף די אנפאלער, איין אראבער איז דערהרג'עט געווארען.

ביי טאג איז פארגעקומען די לויה פון דעם דערהרג'עטען אראבער. א גרויסער המון האט בעת דער לויה געפרובט איינצוארדנען א דעמאנסטראציע, זיי האבען פערברענט א יודישען אויטא. די אנגעקומענע פאליציי האט צוטריבען די דעמאנסטראנטען.

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דרום-יפו זענען אראבישע טעראריסטען בעפאלען אנ'ענגלישען קאנוואי, וועלכער האט געעפענט א שיסעריי. איין אראבער איז דערהרג'עט געווארען, איינער פערוואונדעט.

איבערפאל אויף קאלאניעס

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט האבען די אראבישע טעראריסטען ארגאניזירט אנ'אנפאל אויף דער קאלאניע „הילד השחר". דער קאמף האט געדויערט עטליכע שעה און איז געווען א זעהר פערביטערטער. די יודישע שומרים האבען אפגעשטויסען דעם אנגריף. פון דער יודישער זייט זענען קיין שום קרבנות נישט געווען.

ס'איז אויך פארגעקומען אנ'אנפאל פון די טעראריסטען אויף א צווייטער קאלאניע אין צפון-גליל. איין שומר איז שווער פערוואונדעט געווארען.

72-טער קדוש

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

2 יודישע קראנקען-שוועסטער זענען היינט ארויסגעגאנגען פון רעגירונגס-שפיטאל אין יפו, זיי זענען בעשאסען געווארען דורך אראבישע טעראריסטען פון א בעהעלטניש. איינע פון זיי איז דערהרג'עט געווארען אויפן ארט, די צווייטע איז פערוואונדעט געווארען, די נעמען זענען נאך נישט בעקאנט.

ביים ים-ברעג אין דרום-יפו האט מען געפונען א דערהרגעטען אראבער, ביי וועלכע אומשטענדען ער איז דערהרג'עט געווארען איז נישט בעקאנט.

אנ'אראבער איז דערשאסען געווארען דורך א בריטישען פאליציאנט בעת ער האט געוואלט ווארפען א באמבע אויף שכונת ברענער פון יודען האט קיינער נישט געליטען.

אין טבריה איז ערקלערט געווארען אויסנאהם-צושטאנד.

אין צפת האט די באבע פון די דערהרגעטע קינדער אונגער דערקענט דעם אראבער. וועלכער האט געווארפען די באמבע. זי האט אויסגעשריגען: דאס איז דער מערדער פון מיינע קינדער. דער מערדער איז ארעסטירט געווארן.

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

2 א זייגער ביינאכט טעלעפאנירט מען: אויך די צווייטע קראנקען-שוועסטער, וועלכע איז פערוואונדעט געווארען ביים אנפאל אין יפו, איז געשטארבען. די קראנקען-שוועסטערן הייסען נאדיא פונק און נחמה פעדעק. זיי זענען געגאנגען אין נאכט-דיזשור פון תל-אביב קיין יפו אין שפיטאל, דאס איז דער העסליכסטער מארד וואס איז פארגעקומען, ווייל די קראנקען-שוועסטערן האבען זיך מקריב געווען צו דיזשורירען אין יפו'ער שפיטאל, וואו ס'ליגען בלויז אראבישע קראנקע.

אין רמש הכובש איז פארגעקומען א שווערער אנפאל פון אראבער, עס איז דערהרגעט געווארען דאס יודישע מיידעל חיה פרוינד.

אין קרית-ענבים איז פארגעקומען א שווערער אנגריף פון די טעראריסטען. ס'זענען פערוואונדעט געווארען פאלגענדע יודען: יצחק לאנדסבערג, נחום גערשענאוויטש און גרשון מאטאיא.

אין אלטשטאט פון טבריה זענען ערנסט פערוואונדעט געווארען 4 יודען פון שטיינער.

נישט בלייבען מעהר פאסיוו

50 טויזענט בעוואפענטע יודען וועלען ארויסטרעטען געגען די אראבישע טעראריסטען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש))

לויט פריוואטע ידיעות, וועלכע זענען אנגעקומען קיין ווארשא, האט דער יודישער ישוב אין א"י בעשלאסען נישט צו בלייבען מעהר פאסיוו צו דער אראבישער טעראר־אקציע, עס ווערט מאביליזירט אנ'ארמעע פון 50 טויזענד יודישע בעוואפענטע יונגעלייט, וועלכע וועלען ארויסטרעטען אקטיוו געגען די טעראריסטען, בראש פון דער יודישער זעלבסטשוץ וועלען שטעהען אפיצירען, אונטעראפיצירען און זעלנער פון געוו. יודישען לעגיאן.

די יודישע זעלבסטשוץ וועט זיין פערזעהען מיט אלע מינים נייעסטען געוועהר.

אראבישער באיקאט געגען ענגלאנד

אלעפא, 17 (ספ. טעל.)

ס'איז געש[illegible]ען געווארען אנ'אפמאך צווישען אראבישע סוחרים פון סיריען און לבנון וועגען באיקאטירען ענגלישע סחורות, די מאטיווען פון באיקאט זענען די שטעלונג פון ענגלאנד צו די פאדערונגען פון די ארץ־ישראל'דיגע אראבער.

פיל שייכען פאהרען ארום איבער דער פראווינץ און אגיטירען צו געבען הילף די ארץ־ישראל'דיגע אראבער.

ווענדונג צו דער ענגלישער קעניגין-מוטער מאריא

פון די יודישע פרויען אין צפת

וועגען דעם מארדען קינדער דורך די טעראריסטען

ירושלים, 17 (יט"א טעל.)

די יודישע פרויען אין צפת האבען אוועקגעשיקט א דעפעשע צו דער ענגלישער קעניגין מוטער מאריא, אין וועלכער ס'ווערט געבעטען אויסצואיבען איהר גאנצע איינפלוס, אז ס'זאל אפגעשטעלט ווערען די בארבארישע אקציע פון די אראבישע טעראריסטען, וועלכע שוינען נישט קיין קליינע קינדער, אין דער דעפעשע ווערט געשילדערט דער שרעקליכער באמבען־אטענטאט אין צפת, בעת וועלכען ס'זענען אומגעקומען 3 אומשולדיגע קינדער. אנ'עהנליכע דעפעשע האבען די צפת'ער יודישע פרויען געשיקט צום קאלאניען-מיניסטער ארמסבי־גאר.

די אראבישע פיהרער האבען נישט קיין איינפלוס אויף די עקסטרעמיסטען

לאנדאן, 17 (יט"א טעל.)

דער היינטיגער „טיימס" שרייבט, אז ס'איז נישט פארהאן קיין האפנונג, אז די אראבישע טעראר אקציע זאל אפגעשטעלט ווערען, ווייל די אראבישע פיהרער האבען נישט קיין שום איינפלוס אויף די עקסטרעמיסטען און זענען נישט ביכולת זיין צו צווינגען אפצושטעלען דעם טעראר.

פאדערונגען צו דער רעגירונג

פון דער אספת הנבחרים

ירושלים, 17 (יט"א טעל.)

היינט איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון אספת הנבחרים געווידמעט דער לאגע אין לאנד. ס'זענען געהאלטען געווארען זעהר שארפע רעדעס געגען דער האלטונג פון דער רעגירונג, וועלכע דערלאזט צו די געשעהענישען און נעהמט נישט אן די געהעריגע מיטלען.

אזעלכע רעדעס האבען געהאלטען די פארשטעהער פון מפאי, מזרחי, רעוויזיאניסטען, יודענשטאט'לער און אנדערע.

אין דער זיצונג האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון דער עקזעקוטיוו, פון הרבנות הראשית און קאלאניעס.

די ערעפנונגס־רעדע האט געהאלטען בן-צבי, וועלכער האט מספיד געווען די געפאלענע קדושים און האט ארומגערעדט די פאליטישע לאגע און פארמולירט פאלגענדע פאדערונגען צו דער רעגירונג:

1) די יודישע צוגאב־פאליציי און זיכערהייטס-אינסטאנצען זאלען אנערקענט ווערען אלס בעשטאנדטייל פון דער אפיציעלער זיכערהייטס-מאכט און זאלען אינגאנצען אויסגעהאלטען ווערען דורך דער רעגירונג. ביז איצט זענען פערהאן אין פאליציי־דינסט 1920 יודען און נאר א דריטעל ווערט אויסגעהאלטען דורך דער רעגירונג.

2) די רעגירונג זאל שוין צוטרעטען צו בויען דעם פארט אין תל־אביב

3) שוין צוטרעטען צו בויען גוטע שאסעען, וועלכע זאלען פערבינדען די יודישע קאלאניעס.

דער רעדנער האט זיך אויך אפגעשטעלט אויף דער געפאהר אפצושטעלען די עליה און אויפגעפאדערט דאס וועלט־יודענטום זיך אקעגענצושטעלען דער געפאהר, ווייל דער ישוב וועט זיך נישט אפשרעקען פאר קיין שום געפאהר

משה שערטאק האט אויך גערעדט וועגען דער לאגע און געזאגט אזוי גוט ווי ביז איצט האט זיך אפגעזאגט פרייוויליג אפצושטעלען דער עליה, וועט זי זיך ווייטער ענערגיש אקעגענשטעלען דער דאזיגער פאדערונג.

„צו להכעיס די אראבער"

אוועקגעפאהרען 300 חלוצים קיין א"י

ווארשא, 17 (טעלעפאניש))

היינט 11 א זייגער אין אוונט איז אפגעפאהרען קיין ארץ־ישראל א טראנספארט פון 300 חלוצים אויף די וואגאנעס פון צוג זענען געהאנגען טראנספאראנטען מיט דער אויפשריפט, אויף צו להכעיס די אראבער, זענען מיר עולה קיין ארץ־ישראל.

געהיימנישפולע 7 אעראפלאנען

זענען בלומרשט ארויסגעפלויגען פון לאנדאן קיין קאטאוויץ און זענען געפלויגען קיין שפאניען

איז פוילען וויים מען גארנישט וועגען אזא עקספעדיציע

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

דאס אינערן־מיניסטעריום האט קאנפיסקירט דעם צווייטען ענגלישען דריי מאטארדיגען אעראפלאן „פאקער", וועלכער איז אראפגעפאלען אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע נעבען לא־ראטעל. דער פילאט פון דעם אעראפלאן איז אויך א פאלאק, דער בעקאנטער פליהער קאיעטאן טשארקאווסקי, ביים אראפפאלען איז ער שווער פארוואונדעט געווארען. ווי בעקאנט איז אויף דעם ערשטען אעראפלאן וועלכער איז אראפגעפאלען נעבען ביאריץ געפלויגען דער פוילישער גראף קאזשימיעזש לאסאצקי, וועלכער איז צוליב דער קאטאסטראפע דער־הרג'עט געווארען.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

לויט די געזאמעלטע ידיעות זענען פון ענגלאנד שבת ארויסגעפלויגען 7 אעראפלאנען, וועלכע זענען בלומרשט איינגעקויפט געווארען פאר די פוילישע לופט־ליניעס, ווי די פליהער האבען ערקלעהרט פליהען זיי קיין קאטאוויץ.

אלע פליהער וואס זענען אפגעפלויגען פון ענגלאנד מיט די 7 איינגעקויפטע אעראפלאנען זענען געווען אויסלענדער.

די פוילישע לופט־ליניע „לאט" ערקלעהרט, אז זי האט נישט געקויפט די אעראפלאנען אין ענגלאנד און האט נישט קיין אהנונג וועגען די פליהער גראף לאסאצקי און קאיעטאן טשארקאווסקי.

ס'איז נישט מער פערהאן קיין שום ספק, אז די אעראפלאנען זענען געפלויגען קיין שפאניען

דער פערוואונדעטער פליהער טשאיקאווסקי האט ערקלעהרט, אז ער האט געוואלט פליהען קיין פארטוגאל. ער ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט פאר פליהען אהן ליצענציע איבער דער פראנצויזישער טעריטאריע.

די איבעריגע 5 אעראפלאנען זענען זעהט אויס צוגעקומען קיין שפאניען צו די אויפשטענדיגע אויף די איבעריגע אעראפלאנען זאלען האבען געפלויגען פליהער פאלאקען.

גען. גאמעלען אפגעפאהרען פון פוילען

קראקא, 17 (טעלעפאניש)

גען. גאמעלען איז 8 א זייגער אין אווענט אפגעפאהרען פון פוילען. ער איז פייערליך געזעגנט געווארען דורך דער מאכט און דורך דער פערזאמעלטער באפעלקערונג.

אפגעשטעלט א אנטיסעמיטישע צייטונג?

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

די „פראנקפורטער צייטונג" מעלדעט, אז ס'איז אפגעשטעלט געווארען דורך דער מאכט דאס אנטיסעמיטישע וואכען בלאט „יודענקענער" צוליב דעם וואס די צייטונג איז איבערגעטרעטען די דער לאזבארע זשורנאליסטישע גרעניצען פון אנשטענדיגקייט.

מורא'דיגע וואלד־שרפה

מאסקווא, 17 (ספ. טעל.)

אויף אורא ל ברענען 8 טויזענד העקטאר וואלד. אין נאציאנאלען פארק אין אילען זענען פון פייער געפאלען טויזענדער חיות. בעת דער רעטונגס־אקציע זענען אומגעקומען פיל מענשען.

בעסטיאליש אויסגעמארדעט א יודישע פאמיליע

אפגעהאקט די קעפ און אונטערגעצונדען די טויטע קערפערם

לעמבערג, 17 (טעלעפאניש)

אין דארף הינטער זשודראטשאוו איז אויסגעפיהרט געווארען א בעסטיאלישער מארד איבער א יודישער פאמיליע פון ירמיהו דיאמאנט.

אין דיאמאנטס וואוינונג האבען זיך אריינגעריסען באנדיטען און דערשטאכען צום טויט דיאמאנטען און זיין פרוי. די אכזרים האבען אפגעשניטען ביי די טויטע קערפערס די קעפ און זיי אונטערגעצונדען, ביים אוועקגעהן, האבען זיי אויך אונטערגעצונדען דיאמאנטס הויז וועלכעס איז געלונגען איינצולעשען, דיאמאנטס פיר קינדער, וועלאיז, אז דיאמאנט איז געווען אן ארימער מענש כע זענען צופעליג געשלאפען אין א צווייטען אזוי, אז א רויב־מארד איז דא אויסגעשלאסען. צימער זענען ניצול געווארען, כאראקטעריסטיש די פאליציי פיהרט אן ענערגישע אויספארשונג.

יצחק גרינבוים קומט פון גענף קיין ווארשא

כדי אויסצופארשען דעם ענין מיט העשעל פארבשטיין

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

דינסטאג אינדערפריה קומט מיט אן אער־אפלאן פון גענף קיין ווארשא דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע יצחק גרינבוים, ער וועט אויפ'ן ארט אדורכפיהרען אן אויספארשונג מכח די פארוואורפען וואס ווערען געמאכט דעם גלות מיטגליד פון ציוני. עקזעקוטיווע העשעל פארבשטיין אין צוזאמענהאנג מיט זיינע אונטערהאנדלונגען מיט דער פוילישער רעגירונג וועגען א טראנספער־אפמאך.

ווי בעקאנט זענען דורך דער ירושלימער עקזעקוטיווע בעפולמעכטיגט געווארען צו אונטערהאנדלען וועגען דעם ענין מיט דער פוילישער רעגירונג יצחק גרינבוים און ד"ר ראטענשטרייך. ווען דעמזעלבען ענין האט דער צ. ק. פון מזרחי אין פוילען פערעפענטליכט אן ערקלעהרונג, אז פארבשטיין האט געפיהרט די אונטערהאנדלונגען נישט אין נאמען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נאר אין נאמען פון א גרופע באנקען אין ארץ־ישראל בראש פון וועלכע עס שטעהט העשעל פארבשטיין.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־.געשלעכט קראנקהייטען און מענער־שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 145-21
פון 11 פריה ביז 3 ביטאג און פון 7 ביז 9 אווענט
זונטאג פון 8—1 ביטאג.
פאר פרויען א באזונדערער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוואכע־בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

אונזער חשוב'ן פערוואלטונגס־מיטגליד און קאסירער
ה' משה פעדראז
צו זיין אפפאהרען קיין טשענסטאכאוו — - ווינשען מיר
א הארציגען פאהר־געזונד
און אגוטע ערהאלונג.
די פערוואלטונג
פון שעכטער - הורטאווניקעס
און קעלבער־שעכטער־פעראיין
פאדזשעטשנא 10.

ראנקזאגונג.
די פערוואלטונג פון „נותן־לחם"
דריקט אויס איהר הארציגסטען דאנק די ארטיסטען פסח'סע בורשטיין און יעקב פישער, דעם אינהאבער פון געזונדהייטס־פארק ה. פראוויזאר, דעם עהרען־קאמיטעט בראש מיט די פרויען ד"ר הערשפינקעל און מילער (פענסיאנאט ראספאפארם) פאר זייער טרייער און ענערגישער ארבייט ביים ארגאניזירען דעם פריהמארגען־קאנצערט אויף „ווישניאוועגורע", וואס איז דורך מיט א ריזיגען מאטעריעלען און מאראלישען ערפאלג.
פרעזעס: מאג. מ. באלבערישסקי.
סעקרעטאר: דוד יוזעפאוויטש.

אכטונג, קצבים!
דעם הכשר אויפ'ן חודש אלול מוז יעדער קצב קומען אפנעהמען שפעטעסטענס ביז מאנטאג, פ' תצא, ד. 24 אויגוסט.
דער הכשר פון פאריגען חודש איז מעהר נישט גילטיג.
לאדזער ראבינאט.

אכטונג, פארבען־הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט. אז דאס בעוואוסטע פארבען־געשעפט א. ס.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעווגאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

5 זל. א טאג | 5 זל. א טאג
פענסיאנאט
„NICEA"
אין קאלומנא
8 קראקאווסקא 8
נעמט אן געסט. טעגליך 6 מאל שפייזען
שטרענג כשר
שנעלע און סאלידע בעדינונג
ערשטקלאסיגע קיך. אויך דיעטעס
5 מארגעס סאסנאווע וואלד.
אינפארמאציעס אין לאדז:
ביי ר' חיים ווערדינסקי
אגראדאווא 5, טעל. 215-24
בעמערקונג: דן געסט העריי אינטער(?) ביי דער באהן.

ברוך הבא!
מיין געעהרטען שוואגער
ה' שלמה לעווקאוויטש
צו זיין בעזוך אין לאדז פון פאלעסטינא — ווינשט איהם א הערצליכען „ברוך הבא"
מלך זאליג און פאמיליע
ויהיה צאתך ובואך לארץ ישראל לשלום.

Dr. med. Ignacy Margolis
אויגען־קראנקהייטען
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

לעבער
וועריען אויסגענומען ביליג ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 89-...
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. Aleksander Margolis
PZREJAZD 40, tel 112-81
צוריקגעקעהרט

Dr. med. Klara Margolis
קאבינעט פאר פיזיקאלישער היילונג
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האלז און סקלערא־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 5-8 אוו.

DR. MED. L Pikielny
אוראלאג־כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין־קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. B. Windzberg
CHIRURG
przyjmuje od 1—3 p. p.
Piłsudskiego 15
tel. 206-75.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79
נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
GDANSKA 11, tel. 128-47
(רוג 11־טער ליסטאפאד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

אוירען, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

Dr. med. M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 ביטאג

Starszy Felczer
B JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פאקען־שטעלען מיט פרישע קראוויאנקע.

Dr. med. J. Szmerłowski
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
Piotrkowska 17, tel. 107-13.

ד"ר מ. וואלפסאן
צוריקגעקעהרט
נארוטאוויטשא 2,
טעל. 128-83.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.

Lekarz-Dentysta
N. KACZANOWSKI
נעהמט אן אין אמבולאטאריום פון דער געז. „לינת המשמרים"
פילסודסקיעגא 21, טעל. 242-55
אין די שעה'ן פון 9-11 פריה
און פון 5—9 אווענד.

Dr. med. A. Banasz
כירורג · אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

זיגען פון רעגירונגס-מיליטער

אויפן שפאנישען פראנט נעבען סאראגאסא

מ א ד ר י ד, 17 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס-מיליטער האט אפגעהאלטען ...ויסע זיגען אויפ'ן פראנט נעבען סאראגאסא.

ב א ר צ ע ל א נ א, 17 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס-מיליטער באמבארדירט אויפן ...נזעל מאיארקא די שטאט סאנטא מאריא, כדי ...צושניידען די קאמוניקאציע מיט פאלמא.

מ א ד ר י ד, 17 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס-מיליטער האט פערטריבען ... אויפשטענדיגע הינטער מערעלען אין דער פראווינץ באדאיאז, נעהמענדיג געפאנגענע און קריגס-...טעריאל.

ג ע נ א פ א ל, 17 (ספ. טעל.)

די צייטונג „טריבונא" גיט איבער, אז דאס רעגירונגס-מיליטער האט בעהערשט די אינזעל סאן אנטאניא.

ר א ב א ט, 17 (ספ. טעל.)

דער אויפשטאנד פון דער בעפעלקערונג געגען דער אויפשטענדיגער רעגירונג אין מאיארקא, פערשטארקט זיך. די אויפשטענדיגע אנפיהרער ענטלויפען קיין פראנצויזיש מאראקא.

ל א נ ד א ן, 17 (ספ. טעל.)

פון בארצעלאנא מעלדעט מען, אז דאס רעגירונגס-מיליטער האט זיך ארויסגעזעצט אויף דער אינזעל מאיארקא און געפינט זיך שוין אין דער פארשטאט פון דער גרויסער שטאט פאלמא. היינט דארף מען ערווארטען, אז דאס רעגירונגס-מיליטער וועט פערנעהמען די גאנצע אינזעל.

פ א ר י ז, 17 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות, וואס זענען דא אנגעקומען הערשט אין בארצעלאנא און מאדריד פולשטענדיג רוה.

ל א נ ד א ן, 17 (ספ. טעל.)

„סטאר" מעלדעט, אז צוויי סאציאליסטישע וועטעראנען בענטילעס און מאן (76 יאהר און 80 יאהר אלט) פאהרען קיין בארצעלאנא כדי זיך איבערגעבען צו דיספאזיציע פון דער פאלקס-רעגירונג.

אליוואן איז היינט געוועזן אין אויסערן-מיניסטעריום און אינטערוועניערט וועגען דעם שיקען עראפלאנען פון ענגלאנד קיין שפאניען. עס זעהט אויס, אז ס'וועט ארויסגעגעבען ווערען א פערבאט צו שיקען עראפלאנען. צו וועלכען צד ס'זאל נישט זיין.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

פון מאדריד מעלדעט מען, אז דארט זענען אנגעקומען אלס אמבאסאדארען פון פראנצויזישען פראלעטאריאט דער גענעראל - סעקרעטאר פון די פראנצויזישע פראפעסיאנעלע פעראיינען לעאן זשוהא און בלאיסאן. די מאדרידער צייטונגען בעטאנען די וויכטיגקייט פון דעם וויזיט, וועלכער איז אנ'אויסדרוק פון סימפאטיע פון פראנצויזישען פראלעטאריאט פארן פאלקס-פראנט אין שפאניען.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

מיט אנ'עראפלאן איז היינט צוריקגעקומען פון מאדריד דער סעקרעטאר פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען זשוהא.

קאיאן, 17 (ספ. טעל.)

די דייטשע טארפעדא שיף „פעדלער", וועלכע האט היינט געזאלט קומען קיין קאיאן האט בעקומען א ידיעה, אז זי זאל שטעהן אין קאנטאקט מיט דעם דייטשען קרייצער „קעלן", וועלכער שטעהט פאר סאן-סעבאסטיאן.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" מעלדעט, אז אין פערלויף פון דער וואך זענען קיין בארצעלאנא אנגעקומען 19 פראנצויזישע עראפלאנען.

די אפענסיווע פון די אויפשטענדיגע

האט נישט געהאט קיין גרעסערע ערפאלגען

הענדיי, 17 (ספ. טעל.)

די אפענסיווע פון אויפשטענדיגען מיליטער ...עהט ווייטער. די אויפשטענדגע זענען דער-...אנגען אויפן וועג קיין סאן-סעבאסטיאן ביז ...ירון. די ארטילעריע בעשיסט אירון, די פיע-...אטע געפינט זיך 2 קילאמעטער פון דער שטאט ...יינט איז די אפענסיווע פארטאגס בעגייט גע-...ארען.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

נאכן פערנעמען באדארז, האט דער אנפיה-...ער פון די אויפשטענדיגע אויפן פראנט פולק. ...נו אויפגעפאדערט צו רוה און געווארענט די ...בייטער און פראפעסיאנעלע פעראיינען נישט ...נטערצונעהמען קיין שטרייק - אקציעס. די, ...עלכע וועלען רופען צום שטרייק, וועלען דער-...אסען ווערען. די זעלבע שטראף דראט די אר-...ייטער, וועלכע זענען מאנטאג נישט צוגעטרע-...ען צו דער ארבייט. אין פערלויף פון 4 שעה ...ז די בעפעלקערונג אפגעבען דאס געוועהר. ...יב נישט וועט מען דערשאסען ווערען. ס'איז ...יינגעפיהרט געווא'ען קריגס-צושטאנד. נאך 9 ...זייגער אין אוונט טאר מען זיך נישט בעווייזען אין גאס.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

גענ. דע לאנא האט אין זיין רעדע דורכן סעווילער ראדיא אויפגעפאדערט אלע, וואס בעווינען זייערע נאהענטע, וועלכע זענען געפאלען אלס אויפשטענדיגע נישט אנצוטון קיין שווארצע טרויער מלבושים נאר ווייסע קליידער.

ליסאבאן, 17 (ספ. טעל.)

די שטאט אליוועצא האט זיך אונטערגעגעבען די אויפשטענדיגע.

רוים, 17 (ספ. טעל.)

„סטעפאני אגענטור" מעלדעט, אז די גע-שפרעכען צווישען פראנקרייך און איטאליען וועגען נייטראליטעט דויערן ווייטער און ס'איז פאראן א האפנונג, אז זיי זאלען גינסטיג דערליידיגט ווערען.

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

די דייטשע רעגירונג האט היינט איבערגעגעבען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר אנ'ענטפער אויפן פארשלאג וועגען נישט מישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון שפאניען.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

דער שפאנישער אמבאסאדאר אין לאנדאן

פרעמיער סקלאדקאווסקי'ס ערקלערונג

וועגען דער פרעסע-פרייהייט

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

דער פרעמיער גענ. סלאוואי־סקלאדקאווסקי, האט אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג !! אין מיין ערשטער סיים-רעדע אלס נייער פרעמיער, האב איך געפעגט מיינע ארימס פאר דער פרעסע.

איך האב גערעכענט אויף א געגענזייטיגען גוטען ווילען, כ'האב גערעכענט אויף קריטיק פון דער רעגירונגס־טעטיגקייט, וועלכע יועט העלפען צו געפינען אנ'אויסוועג אין א רייהע שלעכטע סיטואציעס.

דער ערשטער האניג־חודש איז געווען א גוטער. די פרעסע פון אלע ריכטונגען האט קריטיקירט די רעגירונג אביעקטיוו.

אין מיטען חודש יוני האבען זיך אנגעהויבען צו בעווייזען ליגענס און בלבולים, וועלכע האבען געצילט צו פערמיאוסען די רעגירונג און איהר ארבייט און פערמאומרייניגען די פאליטישע אטמאספער אין פוילען.

די לייכט־גלויביגקייט פון א געוויסען שריט פון דער געזעלשאפט האט זיך ארויסגעוויזען נישט קלענער ווי דער ציניזם פון וואלד־גנבים פון געדרוקטע ווארט. די ערליכע פרעסע, אהן אונטערשיד פון פאליטישער איבערצייגונג נישט קענענדיג אויסהאלטען די קאנקורענץ פון די פערלומדער, וועלכע האבען אויף זייער ארט אויסגענוצט „דאס פרייהייט פון ווארט" האט פערלוירען אין דער אקטואליטעט אין די אויגען פון א רייהע קריטיקלאזע לעזער.

איך בין מודה, אז דאס אויסטראכטען ליגענס איז א בעווייז, אז די ארבייט פון דער רעגירונג איז גארנישט קיין שלעכטע.

א קלאסישער ביישפיל איז די בעציהונג פון געוויסע פרעסע־ארגאנען צו דעם דרייסטען אויסראטען מיסברויכען דורך דער רעגירונג.

די בלאטע, וועלכע די רעגירונג רייסט אראפ פון אויפגעדעקטע מיסברויכער דרוקען געוויסע זשורנאליסטען צו צושמירען אויף דעם גאנצען פוילישען לעבען רופענדיג „אט אין וואס פארא אט־מאכפער מיר לעבען" „אווע מיט אזא איועקשטעלען די פראגע.

די רעגירונג דעקט אויף מיסברויכען דרייסט, אפען ריקזיכטסלאז, פאר דער גאנצער געזעלשאפט, כדי געזונד צו מאכען די אטמאספער פון פוילישען לעבען, אויסראטענדיג אהן רחמנות אלערליי מיסברויכער אהן אונטערשיד פון וואנען זיי שטאמען און די פערזאנען, וועלכע בעגעהען זיי, קען איך נישט זיין מילד צו דער נישט־ערליכקייט פון געדרוקטען ווארט.

איבערלאזענדיג אויף ווייטער די פולע פרייהייט פון קריטיקירען די רעגירונג און דאס פאליטישען לעבען טרעט איך צו צו פערניכטען די ליגענס, פלאטקעס און רכילות אלס געוועהר אין פאליטישען לעבען.

מיר וועלען האבען אזא מאראלישען, עפענטליכען אין פאליטישען ניוואו, ווי מיר וועלען זיך אליין שאפען. איך רוף צו הילף די גאנצע ערליכע פרעסע אהן אונטערשיד פון פאליטישען לאגער און אויך די עפענטליכע מיינונג.

איך וועל זיך נישט בעגנוגענען אויף קאנפיסקאציעס. איך ווארן, אז אויב ס'וועלען נישט העלפען קיין אנדערע מיטלען וועל איך די שולדיגע אין רכילות'דיגע ארטיקלען און באטיצען שיקען קיין בערעזא.

אונזער ווארט

דאס געדולד האט געפלאצט

צוזאמען מיט די בעאונרוהיגענדע ידיעות, וועלכע זענען די לעצטע טעג אנגעקומען פון ארץ ישראל מכוח דעם פערשטארקטען אראבישען טעראר, קומען אויך אן ידיעות וועגען דעם, אז דאס געדולד פון ישוב האט זיך אויסגעשעפט, אז די העראאישע רוהיגקייט און איינגעהאלטענקייט ענדיגט זיך, און אז צום ערשטען מאל זייט 4 חדשים ווי לאנג די אונרוהען דויערען, האבען די תל-אביבער איינוואוינער אפגעענטפערט אויף אנ'אנגריף פון אנ'אראבישער טעראר - באנדע.

ביז איצט האבען מיר נישט געהאט קיין ווערטער פון פערוואונדערונג פאר דער שטעלונג און טאקטיק פון יודישען ישוב אין ארץ ישראל. וועלכער האט זיך בשום אופן נישט געלאזען פראוואצירען צו קיין געגען-אקציעס וועלכער האט זיך פערלאזען אויף דער ענגלישער מאכט און אויף דער ארץ ישראל רעגירונג, וועלכע זענען דאך מחויב איינצושטעלען רוה און ארדנונג, אין לאנד, מיט וועלכען ס'ווערט רעגירט און פערוואלטעט.

אנאנדער ענין וואלט געווען ווען דער ישוב און די גאנצע וועלט זאל וויסען אז די ארץ-ישראל רעגירונג און דאס מעכטיגע ענגלאנד קען זיך נישט געבען קיין עצה מיט דעם „אויפשטאנד" פון די אראבער. דעמאלט וואלט דער ישוב געמוזט אנדערש רעאגירען און אז ער קען אנדערש רעאגרען — דאס איז א פאקט. אבער אזא איבערצייגונג איז דאך נישט געווען, וואלט דאך געווען לעכערליך אפילו זיך אפצושטעלען דערויף, אז די בריטישע אימפעריע איז נישט בכוח אין פערלויף פון 2 טעג אפצושטעלען די טעראר אקציע, אבער.... זי טוט דאס נישט. די יודישע פאליטישער, דער יודישער ישוב אין ארץ ישראל, די יודען אין דער גאנצער וועלט פראטעסטירען זייט 4 חדשים. אפעלירען צום געוויסען פון ענגלאנד. פאדערן אנ'ענערגישע אינטערווענץ וואס זאל א סוף מאכען צו דער באנדיטעריי. אבער ענגלאנד פיהרט זיך איהר אייגענע פאליטיק. אזוי הייסט עס שוין, וואס ענגלאנד טוט ווערט עס צוגעשריבען אויפ'ן חשבון פון דער „אריגינעלער ענגלישער פאליטיק"

די דאזיגע אריגינעלע ענגלישע פאליטיק האט דורכן יודישען ישוב געקענט געדולדעט ווערען א געוויסע צייט. א לענגערע אדער א קורצערע, אבער ווען די מאס פון צער און צארן איז איבערגעפולט געווארען. ווען די אראבישע פראוואקאציעס זענען דערגאנגען ביז צו דער העכסטער גרעניץ, האט זיך דאס געדולד אויסגעשעפט, די ידיעות פון ארץ-ישראל וועגען דער שטעלונג פון ישוב, ווערען טאקע זעהר דראהענדע...

ה.

די פשיטיקער לעהרער בעקומען מעדאלן

וו א ר ש א, 17 (טעלעפאניש)

דער פרעמיער-מיניסטער האט געגעבען א זילבערנעם פערדינסט-קרייץ דעם ה' עדמונד וולאסער, לעהרער פון דער פאוושעכנער שול אין פשיטיק און דעם ה' קאזשימיעזש זשאביצקי, לייטער פון דער פאלקס-שול אין פשיטיק פאר זייערע פערדינסטען אויפ'ן געביט פון בילדונג און געזעלשאפטליכקייט.

א זילבערנעם קרייץ האט אויך בעקומען יאנינא אימיעלוב פון שול-אינספעקטאר אין ראדאם

דער מלוכה-פרעזידענט האט געגעבען א גאלדענעם פערדינסט-קרייץ דעם ה' אלעקסאנדער ניעזבאלסקי, לייטער פון דער אגרער-שול אין וואציראדאמער פאוויאט.

לעצטע דעפעשען

ו י ל נ א, 17 (ספ. טעל.)

היינט 6 א זייגער פארנאכט איז דא פארגעקומען א גרויסע באהן-קאטאסטראפע. דער מאשיניסט און זיין געהילף זענען דערהרגעט געווארען, 9 פאסאזשירען זענען פערוואונדעט געווארען. דערונטער 2 טויטע.

פ א ר י ז, 17 (ספ. טעל.)

פון ניצע מעלדעט מען, אז היינט אין דערפריה האבען 6 באנדיטען צוגערויבט ביי צוויי בעאמטע א זאק מיט 800 טויזענד פראנק, וואס זענען געפיהרט געווארען אין דער באנק. דער אנפאל איז פארגעקומען אין מיטען שטאט.

ב ו ע נ א ס א י י ר ע ס, 17 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער דאמפער „עבוי" האט זיך נעכטען בעת א נעבעל צוזאמענגעשטויסען מיט'ן ענגלישען דאמפער „קארינאלדא" נעבען מאנטעווידעאי.

דער פראנצויזישער דאמפער איז בעשעדיגט געווארען. אנ'ענגלישע שיף האט אויפגענומען די פאסאזשירען און די מאנשאפט.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

פון האנג־קאנג מעלדעט מען, אז היינט ביינאכט איז איבער דער שטאט און אומגעגענד א שרעקליכער טייפון. פיל הייזער זענען איינגעפאלען אונטער די חורבות האבען געפונען דעם טויט 100 פערזאן. דער ווינד האט ארויסגעווארפען אויפ'ן ברעג אנ'ענגלישע פאסאזשיר - שיף, די שיף איז פערניכטעט געווארען. די מאנשאפט און פאסאזשירען האבען זיך געראטעוועט.

מ א נ ט י ו ו י ד ע א, 17 (ספ. טעל.)

דער אויסערן-מיניסטער פון אורוגוואי האט פונאנדערגעשיקט צו אלע אמעריקאנער מלוכות א נאטע, אין וועלכער ער לעגט פאר איז נאמען פון זיין רעגירונג, אז די אמעריקאנער מלוכות זאלען אונטערנעהמען א פערמיטלונג, כדי אפצושטעלען דעם בירגער-קריג אין שפאניען.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר מריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.

בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 צוועכ

טאג - טעגליך

גענ. גאמעלען אפגעפאהרען פון פוילען

דער וויזיט פון שעף פון פראנצויזישען גע-...ראל-שטאב אין פוילען האט פערשטעהט זיך ...רויסגערופען פערשידענע קאמענטארען אין ...ער גאנצער פרעסע פון דער וועלט. דאס הויפט ...וויכט איז געלעגט געווארען דערויף, וואס ...יט דעם דאזיגען וויזיט האבען זיך געקרייצט ...ווי וועגען אין דער פוילישער פאליטיק: דער ...לטער בונד מיט פראנקרייך און די שטארקע ...ריינדשאפט מיט דייטשלאנד.

אין דעם ענין האבען זיך טאקע ארויסגע-...אגט די גרעסטע פאליטיקער. ס'האט זיך גע-...אנדעלט וועגען דעם, צי די איצטיגע פויליש-...ראנצויזישע ענגע פערשטענדיגונג, וועלכע ...יז זיכער געקומען צום אויסדרוק בעת'ן ווי-...יט פון גענ. גאמעלען, וועט נישט שטערן דער ...יטש-פוילישער פעסטגעשטעלטע פריינד-...אפט.

קודם כל האבען זיך וועגען דעם ארויסגע-...אגט די דייטשע פאליטיקער. אמת איז, אז אין ...יערע ערקלערונגען האט זיך ארויסגעפיהלט ...געוויסע בעאונרוהיגונג. האבען זיי אבער גע-...רובט זיך צו בעהערשען און געקומען צו דער ...יבערצייגונג, אז צוליב דעם פויליש-פראנצוי-...ישען מיליטערישען בונד, וועלען נישט אפגע-...והלט ווערען די בעציהונגען צווישען פוילען ...און דייטשלאנד. דערביי האבען די דייטשע פא-...ליטיקער ערקלערט. אז זיי ווייסען שוין לאנג ...פון דעם פראנצויזיש - פוילישען בונד און ער ...איז קיין שום נייעס נישט. דער וויזיט פון גענ. ...גאמעלען דארף נאר פערווירקליכען און פער-...שטארקען דעם שוין-לאנג געשלאסענעם בונד. ...עדענפאלס זענען די רייד פון דער דייטשער ...פרעסע אויבערפלעכליכע, מ'זעהט, אז אין נאצי-...לאנד ווארט מען אפ די רעזולטאטען פון דעם ...וויזיט אין ווארשא און צווישען די שורות לייענט ...מען, אז מ'האט דארט גרויסע פארבעהאלטען.

ס'איז א זיכערע זאך, אז סיי די פוילישע ...פאליטיקער און סיי די גאנצע פוילישע פרעסע ...האבען זיך בעמיהט נישט צוצוגעבען דעם ווי-...זיט פון גענ. גאמעלען דעם כאראקטער פון אנ'-...אנטי-דייטשער דעמאנסטראציע, פערקעהרט -- ...אומעטום, ביי יעדער געלעגענהייט האט מען ...אונטערגעשטראכען, אז די גוטע שכנות'דיגע ...בעציהונגען צווישען פוילען און דייטשלאנד ...האבען גארנישט צו טון מיט דעם וויזיט פון ...גענ. גאמעלען.

די ענגלישע און פראנצויזישע פרעסע הא-...בען נאר לייכט בעריהרט דעם דאזיגען ענין, ...נישט אריינלאזענדיג זיך אין קיין אפשאצונגען. ...מ'ווארט אויף דער פינאליזירונג פון די געשפרע-...כען צווישען פראנקרייך און פוילען, וועלכע ...וועלען פארקומען אין א חודש ארום, בעת דעם ...וויזיט פון גענ. רידז-שמיגלי אין פאריז.

היטלעריזם און פאשיזם
געגען דער שפאנישער רעפובליק

גורל פון דעמאקראטיע ווערט געלעזט

דע ברוקער, פאָרזיצער פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל האָט בעזוכט שפּאַניען, לויט דעם בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע. דער בעזוך פון דע ברוקער איז געווען א קורצער, נאָר א גענייגענדער פאַר אזא גלענצענדען פּאָליטיקער, ווי דע ברוקער.

דער פּרעזידענט פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל ווייזט אָן מיט רעכט, אז דאָס שפּאַנישע פּראָבלעם איז איצט אַן אינטערנאַציאָנאַל פּראָבלעם; עס האַנדעלט זיך שוין נישט מעהר, — עס האָט זיך אפילו אין אָנהויב אין דעם נישט געהאַנדעלט — וועגען קאַמף צווישען אינערליכע פּאַרטייען און ריכטונגען. עס האַנדעלט זיך שוין נישט בלויז וועגען א קאַמף צווישען דעם שפּאַנישען פּאָלק און דעם שפּאַנישען מיליטערישען פאשיזם.

די לאַגע איז א סך ערנסטער.

היטלער און מוסאָליני נויטיגען זיך אין אינטערנאַציאָנאַלע קאָמפּליקאַציעס, אָהן וועלכע זיי וועלען זייערע צילען נישט דערגרייכען. היטלער און מוסאָליני שטיצען אויף א ציניש אופן דעם אויפשטאַנד פון די שפּאַנישע פאשיסטען; באַלד אין אָנהויב פון אויפשטאַנד זענען שוין געווען אין רשות פון פראַנקאָ דייטשע און איטאַליענישע עראָפּלאַנען; און דער דייטשער קרייצער האָט ... געהאָלפען פראַנקאָ צו ברענגען הילף פון מאַראָקאָ.

און דער לעצטער בעשלוס פון דער טאַנזשער־קאָמיסיע איז אויך אין א גרויסער מאָס א נצחון פון מוסאָליני; אמת, די כלומרשטע רעגירונג פון די פאשיסטען איז נאָך דורך דער טאַנזשער־קאָמיסיע נישט אָנערקענט. נאָר די רעגולערע, געזעצליכע רעגירונג פון מאַדריד האָט געמוזט פון טאַנזשער צוריקרופען אלע איהרע שיפען. דאָס איז א קאַפּיטולאַציע פאַר מוסאָליני'ן, א קאַפּיטולאַציע מצד ענגלאַנד און פראַנקרייך.

אמת, לאָנדאָן און פּאַריז טוען דאָס אַלץ, כדי אויסצומיידען קאָמפּליקאַציעס, כדי דורכצופיהרען דעם פּרינציפּ פון נישט־אינטערווענץ, נאָר זיי זענען צו ווייט געגאַנגען. מיט דעם טאַנזשער־בעשלוס שאַפט זיך א לאַגע, ביי וועלכער די רעגולערע רעגירונג און די פאשיסטישע קאָנטר־רעוואָלוציאָנערען, וואָס ווילען די געזעצליכע רעגירונג אַראָפּוואַרפען, ווערען געשטעלט אויף א גלייכען פוס! ס'איז קיין ספק נישט, אז דייטשלאַנד, איטאַליען און אויך פּאָרטוגאַל האַלטען זיך ווי צדדים אין דעם קאַמף; זיי שטיצען אָפען ענערגיש די, וועלכע זענען אויפגעשטאַנען געגען דער רעגירונג. פאַר די דאָזיגע דריי לענדער איז דאָס א פּאָליטיש פּראָבלעם. זיי ווילען אויסנוצען די געשאַפענע לאַגע, כדי צו פערשטאַרקען פאשיזם אין דער וועלט, כדי צו פערניכטען דעמאָקראַטיע און די פאָלקס־בעוועגונג.

אין איינעגע לענדער ווערט דאָס געמאַכט אויף א דיפּלאָמאַטישען וועג, ווי צ.ב. אין בולגאַריען, דער וויזיט פון ד"ר שאַכט האָט געהאַט א ספּעציעלען ציוועק צוציהען דאָס דאָזיגע לאַנד צו היטלערס פּאָליטיק; דאָס זעלבע האָט שאַכט פּרובירט טון אין אַנדערע באַלקאַנישע לענדער; די גריכישע געשעהענישען זענען נישט פריי פון היטלער'ס השפּעה א. אז. וו.

די דיפּלאָמאַטיע פון היטלער'ן איז אַקטיוו, מעהר ווי אַקטיוו; זי ווערט פיבעריש, כסדר געטריבען אויף ...

און איצט איז געקומען די געלעגענהייט אויך פאַר א מיליטערישער אינטערווענץ לטובת דעם פאשיזם. עס האַנדעלט זיך אין דעם פאַל נישט בלויז וועגען ענדערען די סיטואַציע אין מאַראָקאָ; ... וועלען היטלער און מוסאָליני קומען איצט מיט פאָדערונגען צו ענדערן די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע אין אַפריקא. עס האַנדעלט זיך דאָ אויך, און הויפּטזעכליך, וועגען ערמעגליכען דעם נצחון פון די שפּאַנישע פאשיסטען איבער דער שפּאַנישער דעמאָקראַטיע און מאַכען אויך דאָס שפּאַנישע פאָלק פאַר א פּאָזיציע אין קאַמף געגען פראַנקרייך און בכלל געגען דער דעמאָקראַטיע. וועט מאַדריד זיין פאשיסטיש, וועלען די אינזלען פון באַלעאַר קאַנאַריע א. א. זיין אין די הענד פון דער אַנטי־פראַנצויזישער פאשיסטישער קליקע, וועט ... ערלייכטערען די אויפגאַבען פון מוסאָליני און היטלער, וועט דאָס מיטהעלפען בורעגען די ... פון די דאָזיגע לענדער אין דער אייראָפּעישער פּאָליטיק.

דעריבער איז די סכנה גרויס, דעריבער איבער... ... די ראַהמען און די גרעניצען פון שפּאַניען. און דע־ברוקער איז גערעכט, ווען ער שרייבט ... נאָך זיין וויזיט אין שפּאַניען, אז מיר זענען געקומען צו אַן'ענטשיידענדעם מאָמענט פאַר אויפהאַלטען דעם שלום און די דעמאָקראַטיע. אויב אייראָפּע, ד. ה. די דעמאָקראַטישע לענדער פון אייראָפּע, וועלען לאָזען פערניכטען די שפּאַנישע רעפּובליק, וועלען זיי נעמען אויף זיך די אחריות פאַר דעם דעמאָקראַטיע בכלל, פאַר דעם גורל פון זייערע אייגענע לענדער.

היטלער און מוסאָליני העלפען אָפען, מיליטעריש, די שפּאַנישע פאשיסטען; די אַנדערע רעגירונגען האַלטען אין איין רעדען וועגען נייטראַליטעט, כדי אויסצומיידען מלחמה.

דער רעזולטאַט איז אָבער א טרויעריגער; די שפּאַנישע פאשיסטען בעקומען שטענדיגע הילף און דאָס בעשווערט דער רעגירונג צו מאַכען א סוף צום אויפשטאַנד. מען ווייסט נישט פאַר וועמען עס אַרבייט די צייט.

און דאָ איז אַלץ א פראַגע פון צייט

די ידיעה, אז היטלער וויל שיקען שיפען אין פערנעהמען באַרצעלאָנאַ, איז נישט קיין פאַנטאַזיע. היטלער האָט זיך דערוייל פון דאָזיגען זשעסט אָפּגעהאַלטען. ער האָפט, אז די פאשיסטען וועלען אויך אָהן דעם זיגען. און ער האַלט זיך נאָך אביסעל אָפּ, נישט וועלענדיג איבעררייסען מיט לאָנדאָן. נאָר די סכנה איז נישט פערביי; די האַלטונג פון לאָנדאָן דעם 7 מערץ, נאָך דעם ווי היטלער האָט געבראָכען איינזייטיג דעם לאָקאַרנאָ - אָפּמאַך, ערמוטיגט היטלער'ן און זיינע לייט; היטלער טראַכט זיך, אז די פּאָליטיק פון „געשעהענעם פאַקט" איז די בעסטע, די זיכערסטע. ביז איצט איז זי געלונגען און ער האָט דעם געפיהל, אז אזוי וועט עס געהן ווייטער, פונקט ווי עס איז אויך דורכגעגאַנגען דער רוהיגער פּוטש אין דאַנציג.

און דעריבער איז פערהאַן איין איינציגע רעטונג: דרינגענדע און גרויסע הילף דער געזעצליכער רעגולערער רעגירונג פון שפּאַניען, לכל הפחות אזוי לאַנג, ווי עס ווערט באמת אָפּגעשטעלט ווערען די הילף מצד דייטשלאַנד, איטאַליען און פּאָרטוגאַל פאַר די לייט פון פראַנקאָ און מאַ...

עס לעזט זיך דער גורל פון דער דעמאָקראַ... פאַר די איינצעלנע לענדער, וואו דער פאַש... האָט נישט געזיגט, און קודם כל פאַר פראַנקרייך... א מוטיגע הילף קען נאָר רעטען די סיטואַציע... א דרינגענדע.

א ביסעל שפּעטער קען שוין זיין צו שפּ... וואָלט מען נישט פערלוירען צייט, — וו... אפשר דער פאשיסטישער מיליטער - אויפשט... שוין לאַנג ליקווידירט געוואָרען.

איצט פערלירען צייט, הייסט לאָזען פ... און פריי די פאשיסטען און היטלעריסטען ח... שטיקען די שפּאַנישע רעפּובליק און דאָז העלדי... שע דעמאָקראַטישע פאָלק.

און דאָס וועט זיין א פערברעכען.

מ. יאַרבלום

דער קאַמף פון די דייטשע נאַציס
געגען דער שפּאַנישער פרייהייט

אין א פּאַריזער צייטונג איז פערעפענטליכט א געשפּרעך מיט דעם קאַטאַלאָנער הילאַריאָ א-רילאַנדיס, וועלכער האָט מיט א פּאָר טאָג צוריק אין זאַל וואַגראַם אין פּאַריז גערעדט פאַר א עולם פון דרייסיג טויזענד מאַן, וועגען אומגליק וואָס האָט געטראָפען דאָס שפּאַנישע פאָלק. אַרלאַנדיס איז א מענש פון א אייזערנער ענערגיע, וועלכער איז דירעקט פון די באַריקאַדען אין באַרצעלאָנאַ, ווען דער אויפשטאַנד איז שוין געווען אונטערדריקט, אַרויסגעפאָהרען אין אויפטראַג פון זיין פּאַרטיי און רעגירונג קיין אויסלאַנד, בכדי צו געווינען די הילף פון דער וועלט פאַר דער גערעכטער שפּאַנישער זאַך.

אַרלאַנדיס האָט קודם כל ערקלערט ווי אזוי עס איז געקומען צו דער בילדונג פון דער קאַטאַלאָנישער איינהייטס-פּאַרטיי.

„אונזער פּאַרטיי איז ענטשטאַנען אין פייער פון קאַמף. קאָמוניסטען, סאָציאַליסטען, די קאַטאַלאָנישע נאַציאָנאַלע אַרבייטער - פּאַרטיי און די אומאָפּהענגיגע קאַטאַלאָנישע פּאַרטיי האָבען זיך פערייניגט אין איין פעסטונג געגען פאַשיזם. איהר פּראָגראַם איז הויפּטזעכליך די פערטיידיגונג פון די דעמאָקראַטישע און רעפּובליקאַנישע רעכט. אין די דריי וואָכען פון קאַמף איז אונזער פּאַרטיי געוואָרען א מעכטיגער פאַקטאָר. זי האָט אין די ניי- געשאַפענע קאַטאַלאָנישע רעגירונג געשיקט דריי פערטרעטער און דערמיט פערברייטערט די באַזע פון דער באַרצעלאָנער עקזעקוטיווע. און די קאַטאַלאָנישע קאַטאָליקען און פערשידענע נאַציאָנאַלע גרופּען פון דער אומאָפּהענגיגקייטס בעוועגונג האָבען צוגעזאָגט דער רעגירונג זייער אונטערשטיצונג; אויך די אַנאַרכיסטישע פעדעראַציעס וואָס זעגען אין דער רעגירונג נישט פערטרעטען זענען רעגירונגס-טריי און לאָיאַל".

איך וואָלט נאָר געוואָלט זאָגען א פּאָר ווערטער וועגען דער ראָלע פון די דייטשע נאַציס אין שפּאַניען, די דייטשע רעגירונג פערזיכערט אז 4 דייטשע נאַציס זענען דערשאָסען געוואָרען אלס רעזולטאַט פון א אורטייל איך ערקלער פאַר דער גאַנצער וועלט, אז דאָס איז נישט אמת, אין די ערשטע קאַמף - טעג האָבען מיר אדורכגעפיהרט רעוויזיעס ביי בעקאַנטע נאַציס אין באַרצעלאָנאַ. מיר האָבען געפונען בעוויז מאַטעריאַלען אז די נאַציס זענען געשטאַנען אין פערבינדונג מיט די רעאַקציאָנערע אָרגאַניזאַציעס אין שפּאַניען, שפּאַניש מאַראָקאָ, אויף די באַלעאַרישע און אַנדערע אינזלען. און דאָך האָבען מיר זיי גאָרנישט געטון, ווייל מיר האָבען ביי זיי נישט געפונען קיין געוועהר. צווישען די אַרעסטירטע האָט זיך אויך געפונען הער העלערמאַן, איינער פון די פיהרער פון די דייטשע נאַציס אין באַרצעלאָנאַ. אונזער אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט אז אונטער דעם שילד פון א געשעפט מיט האַנדווערקער מכשירים האָט ער געפיהרט דאָס צענטראַל ביוראָ פון די נאַציס און ער האָט דאָרט בעקומען פאַר דעם דייטשען קאָנסולאַט, פּאָסט און אינסטרוקציעס. אויך איהם האָבען מיר פריי געלאָזט בכדי אויסצומיידען קאָמפּליקאַציעס און ער איז געזונטערהייט אָנגעקומען קיין בערלין. די רעגירונג פּאָליציי האָט אויך אַרעסטירט דעם נאַצי - שעף אָטאָ פיליפּ וועלכער האָט אין א דייטשען באַר אין באַרצעלאָנאַ אָנגעפיהרט מיט א געהיימער נאַצי - זיצונג. און האָט אויפגעפאָדערט צום קאַמף מיט דער שפּאַנישער רעגירונג און זיין ספּעציעלע אויפגאַבע איז בעשטאַנען צוזאַמענצושטעלען אינסטרוקציע אָפּטיילונגען פאַר די אויפשטענדיגע, ער איז אויך פריי געלאָזט געוואָרען.

און ווען מיר האָבען די הויפּט - פיהרער פון די דייטשע פערבינדעטע פון די אויפשטענדיגע געשווינט, הגם מיר האָבען געהאַט בעווייזען געגען זיי, וועלען מיר ערשיסען 4 אומבעקאַנטע דייטשען? דער אמת איז אז די 4 דייטשען האָבען געקעמפט צוזאַמען אין דער רעגירונגס מי-ליץ און זענען געפאַלען אין דער אַטאַקע אויף די קאַזאַרמעס וואָס זענען געווען בעזעצט דורך די אויפשטענדיגע. איך אַליין האָב געזעהן ווי א דייטשער פרייהייטס קעמפער איז געפאַלען פון א קויל פון א מאַשינען געוועהר פון די אויפשטענדיגע. צי פערדריסט עס אויך היטלערן ווען דער נאַצי- פיהרער באַראָן קורט פאָן בעהר, א אַגענט פון דער געסטאַפּאָ, וועלכער פיהרט אָן אויף דער אינזעל מאַיאָרקאַ מיט די אויפשטענדיגע און אָרגאַניזירט דעם ווידערשטאַנד געגען דער רעגירונג? און וועלען מיר אפשר אויך פעראַנטוואָרטליך זיין פאַר זיין טויט, אין פאַל ווען ער וועט פאַלען?"

וועגען דער איצטיגער לאַגע אין שפּאַניען האָט אַרלאַנדיס ערקלערט פאָלגענדעס:

„עס האָט זיך אַרויסגעוויזען און דאָס ווי... איצט די גאַנצע וועלט, אז די אויפשטענדי... קענען נישט ערוואַרטען קיין שום אונטערשט... צונג מצד דעם שפּאַנישען פאָלק. פראַנקאָ... כער ווייסט וועגען דעם שטיצט זיך דער... אויסשליסליך אויף די מאַראָקאַנישע פ... אויף די „טערציאַ" און דעם „פרעמדען-לעגי...

דער בירגער- קריג וועט זעהר לאַנג ... ערען, אפשר צוויי חדשים, אפשר גאָר א ... יאָהר. בירגער - קריגען צייכענען זיך בכלל ... מיט וועקסעלנדען קריגס - גליק. אָבער ... גלויב נישט אז ווען אפילו איינציגע שטעט... לען פאַלען וועט דערמיט שוין קומען דער ... פון דער רעפּובליק. ווייל דאָס לאַנד די פּו... אַרבייטער, אינטעלעקטועלע און קליינבי... זענען מיט אונז".

ווייטער האָט אַרלאַנדיס נאָך אמאָל ... ליך ערקלערט אז דאָס שפּאַנישע פאָלק ק... איצט נישט פאַר דער סאָציאַלער רעוואָלו... נישט פאַר סאָציאַליסטען, נישט פאַר דער ... טאַטור פון פּראָלעטאַריאַט נאָר פאַר דער ... קראַטיע, פאַר דער רעפּובליק אין אזעלכע ... מען, ווי זיי זענען היינט אין ענגלאַנד, פ... רייך און אין א סך אַנדערע לענדער.

„היטלער און מוסאָליני מאַלען פאַר ... וועלט דעם שרעק פאַרן באָלשעוויזם בכד... בעקעמפען די שפּאַנישע רעפּובליק און אי... שטעלען א רעזשים פון טעראָר, דיקטאַטור... סאָציאַלער אונגערעכטיגקייט. מיר ערקל... אַלזאָ, אז נאָך דעם זיכער'ען נצחון פון דער ... נישער רעפּובליק וועלען מיר אדורכפיהרע... גרויסצוגיגע אַגראַר רעפאָרם, וואָס וועט צ... כען די איבערמאַכט פון די גרויסע גרונד ... זיצער. עס וועט אויך אָפּגעשאַפט ווער... עקאָנאָמישע און פּאָליטישע מאַכט פון ... און דער אַרמעע, דאָס הייסט מיר שט... דערצו, וואָס עס עקזיסטירט שוין פון צ... גער יאָהרען אין די לענדער פון אייראָפּ... אַמעריקאַ. די וועלט מוז וויסען פאַרוואָס ... קעמפען, מיר זענען פריינד פון שלום, און ... שטעהען אויף דער זייט פון פראַנקרייך ... ענגלאַנד".

—*—

די אמת'ע פויל־ישע טראַ־יציעס
און דער איינפלוס פון היטלעריזם אויף דער פוילישער פּרעסע

די בעקאַנטע פוילישע פּובליציסטקע, און געווו. אַרבייטס אינספּעקטאָרין ה. קראַהעלסקאַ, האָט פערעפענטליכט אין לעצטען נומער פון דער צייטשריפט „עפּאָקאַ" א אַרטיקעל אין וועלכען זי רעדט אַרום די געפעהרליכע ערשיינונג פון פאַלען פון דעם אינטעלעקטועלען און עטישען ניוואָ פון דער פוילישער פּובליציסטיק. די אויטאָרין האַלט, אז די סיבה דערפון איז דאָס אַריינדרינגען פון דעם היטלעריסטישען גייסט אין א טייל פון דער פוילישער פּרעסע.

די אויטאָרין שרייבט צווישען אַנדערעם: די השפּעה פון פאשיזם — בעזונדערס פון היטלעריזם קען מען פעסטשטעלען אין א סך צייטונגען אין אינהאַלט פאָרם און ניוואָ פון די אַרטיקלען, נאָטיצען, קאָמוניקאַטען וועגען די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען, אין דער בעוואונדערונג פון דער פּאָליטיק פון „געשעהענע פאַקטען". ווען אפילו זייערע פאָלגען, ווי למשל, די רעמיליטאַריזאַציע פון אויבער-ריין, זענען נישט נאָר נישט פרעהליך, פאַר די אייראָפּעאישע ענינים בכלל, נאָר פשוט דראָהענד פאַר דער צוקונפט פון דער פוילישער מלוכה, צוליב די פּע-ר כאַפּערישע אַפּעטיטען וואָס ענטוויקלען זיך אין דריטען רייך. פון דער אַנדערער זייט — וואָס פאַר א זויערע מינעס, אונצוטרוי, ווידערווילען, און צום סוף אויך משוגענע אָנפאַלען פון איינינגע צייטונגען בנוגע לענדער אין וועלכע די פאָלקס - שיכטען קומען צום וואָרט. באמת — עס זענען דוכט זיך נישט פאַראַן אזעלכע דראָהונגען און נביאות'ן וואָס מען זאָל נישט וואַרפען פון די שפּאַלטען פון די פוילישע צייטונגען אונטער די פּים פון די פאָלקס - רעגירונגען פון פראַנקרייך און שפּאַניען. אַלזאָ שנאה, צאָרן, כעס פאַר יעדען פרייען געדאַנק, פאַר יעדער מעהר ראַדיקאַלער געזעלשאַפטליכער ריכטונג".

די אויטאָרין ווייזט דאָן ווייטער אָן אז די דאָזיגע פאשיסטישע רעאַקציאָנערע איינשטעלונגען שפּיגלען זיך אויך אָפּ ביי א טייל פון דער פוילישער פּרעסע אויך בנוגע די אינערליכע ענינים.

„יעדער שריט פון פאשיסטישען כאַראַקטער אין אונזער מלוכה ווערט אין דער פּרעסע אויפגענומען מיט שלעכט בעהאַלטענער בעוואונדערונג. אזוי איז עס געווען לעצטענס בנוגע אזא טיף פערברעכערישען שריט, ווי דאָבאָשינסקים אָנפאַל אויף מישלעניצע. א אינטעליגענטער מענש, א געבילדעטער שרייבער, וואָס גיט זיך אויס אלס א אָנהענגער פון הייליגען טאָמאַס פון אַקווינען — פיהרט מענשען, וואָס זענען פון איהם אָפּהענגיג — צו געוואַלד - טאַטען און מרידה, זיי שניידען איבער די טעלעגראַפען-דראָטען, פערניכטען דעם פּאָליציי פּאָסטען, די וואוינונג פון סטאַראָסטאַ, געשעפטען און געהען אַוועק אין וואַלד. נאָר דאָס האָט אין אָנהויב געוואוסט די פּרעסע. ווי אזוי איז אָבער געווען די אָפּשאַצונג — אין ערשטען טאָג — וואָס דער גרעסטער טייל פון דער פּרעסע האָט געגעבען פון דעם פערברעכען? ענגלישע צוריקגעהאַלטענקייט, לאַקאָנישע בעריכטען, וואַרנונג, נישט פריהצייטיג אָדער איינזייטיג צו בעלויכ-טען, און שוין אויפן צווייטען טאָג — צאָ... כע פּרובען פון גלאָריפיצירען!.. און פאַר ... אזוי? עס קריכט אַרויס דער קלאַסען אינ... שלאַק. דאָס איז א הער, אינזשיניער. גוט... זיצער... „בעסערע קלאַסען"... און מען קען ... גאָרנישט צווייפלען וואָס פאַר א ליאַר... וואָלט זיך אויפהויבען אין דעם רוב בירג... כע צייטונגען, ווען עמיצער פון די לינקע, ... פיהרער פון פּראָלעטאַריאַט אָדער פּי... וואָלט אונטערגענומען אזא מאַרש אויף א ... מיט איבערשניידען דראָטען, צורויבען ... א.אז.וו. אָבער קיינער פון די לינקע וואָלט ... געהאַלטען פאַר מעגליך זיך צו בענוצען מי... זעלכע „טאַטען"..

א קאָנפליקט אָדער א שטרייק, א געזעלש... ליכע בעוועגונג אָדער א רעפלעקס פון קאָ... טיווער פערצווייפלונג צו וואָס זיך וועגען ... פערטראַכטען! עס איז דאָך לייכטע און א... כער, נישט אָריענטירענדיג זיך אין די ער... נונגען, נישט שאַנעווענדיג די אומגלויבליכ... דען פון מענשען, אָהן אַרבייט און אָהן ... צו לעבען — צו בעשפּייען דאָס אַלץ מיט ... העסליכער בעליידיגונג פון „פרעמדע אג... רען"" עפּעס אין א צייטונג האָב איך געלי... אין א אַרטיקעל אז דער אגיטאַטאָר האָט ג... א „צו קאָמוניסטישע" נאָז, א „קאָמוני... פּנים".... פערשטעהט זיך אז דאָס איז געוו... ווייז, דאָס האָט בעדייט א יודיש פּנים. וואָס ... א זין האָט דאָס אַלץ בכלל! — א חרפּה, ...

(ווייטער זעה זייט 5).

אין בעלאַגערונגס־צושטאַנד

לעבען איצט די יודען אין היטלעריזירטען רומעניען

(סוף)

די רומעניש העברעיש מאַכט וויל דעם היט־ ם ,ציהען זיך באַנדעס אנטיסעמיטישע כוליר אין די צוגען פון אַלע עקען לאַנד קיין ־עשט.

ידען דאַרפען אויפשטעהן איבערפריה צו דער ־ישער הויפּט־שטאָט שפּייט אויס פון זיך נייע ־רטער קוזיסטען, אַלע געדונגענע, אַלע מאָ־ ־ריטע ,אַלע גרייט צו דער הייליגער אַרבייט ־לאָגען יודען אין גאַס, פון אומברענגען דעמאָ־ ־ישע צייטונגען, פון אונטערצינדען אַרבייטער־ ־ן און פון שפּרייטען טעראָר אין אַלע צענטראַל פון דער שטאָט.

ידען דאַרפען אויפשטעהן איבערפריה צו דער ־ם. פאָהרען זיי נישט מיט דעם טראַמוואַי מיט די נייע שעהנע אָמניבוסען, וואָס קורסי איבער די גאַסען פון בוקאַרעשט, נאָר זיי ־ען א טאַקסי. אין א טאַקסי איז זיכער. אין ־וואַי איז מען איינגעשטעלט. אין אַמניבוס אויך. יודען זענען שוין אַרויסגעשלעפּט געוואָרען די לעצטע צוויי טעג פון די טראַמוואַיען די אויגען פון דער פּאָליציי? יוויפיל פון זיי שוין געכאַפּט פון די כוליגאַנעס שווערע קלעפּ? אויף די ראָגען פון די גאַסען, דאָרט וואו די ־קעס און די אָמניבוסען שטעלען זיך אָפּ, שטעהען זיי, די באַנדעס פון געדונגענע ־עמיטישע שלעגער, און דאָרט אַמוזירען זיי איבער די יודישע דורכגעהער און רייזענדע, שטייגען אויס פון די טראַמוואַיען, זענען זיי לעבען נישט זיכער. פּאַסאַזשירען וואָס קו־ אויס יודיש — און אַזעלכע זענען ציווישען ־מענער פאַרהאַן זעהר פיל — שניידען אויך אָפּ בעטער.

וואָלט די פּאָליציי בלויז וועלען, קאָן זי די כוליגאַנעס צוטרייבען אין געציילטע מינוטען. ־אָליציי וויל אָבער נישט, די פּאָליציי האָט א ־הל נישט צו וועלען.

יודען מיידען דערפאַר אויס צו ווייזען זיך אין אַזוי אָפט, ווי זיי קאָנען. זייז־צען ביי־טאָג שפּאַרט אין זייערע געשעפטען, און פאַר־ — אין זייערע היימען. זיי לעבען א לעבען בעלאַגערונגס־צושטאַנד. א לעבען פון פּער־ ־נטען שרעק און נישט־זיכערקייט.

אין קישינעוו, וואו די כוליגאַנעס בושעווען ־ערגער ווי אין בוקאַרעשט, איז די לאַגע דער־ ־ן אַזוי ווייט, אז די יודען האָבען זיך גע־ ־דעט א־טיגע מיליטערישען דיקטאַטאָר און פּער־ ־ פון איהם, ער זאָל אָנשטאָט פּאָליציי איבער־ ־ן די מאַכט צו דעם מיליטער. די פּאָליציי, ־ן זיי אָפען דערקלערט, איז נישט קיין שוץ. ־ל עס נישט זיין. קישינעוו איז אונטער קריגס־ ־אַנד, און דערפאַר זאָל בעסער דאָס מיליטער ־רנעמען די אַרבייט פון דער פּאָליציי.

דער שעף פון דער קישינעווער פּאָליציי האָט ־ענט אין די צייטונגען וועגען דעם אומצוטרוי די בעפעלקערונג האָט צו איהם, אָבער געקי־ ־ האָט דאָס איהם גאַנץ ווינציג.

— ־ איילב וואָס זאָל ער זיך אייגענטליך קימערן? ־יהרט דאָך אויס נישט מעהר ווי דעם ווילען ־ער העכערער מאַכט אין בוקאַרעשט!...

ביי בלומענפעלד־קוראַטאָר, דעם צושלאָגענעם א יוד. דאָ קען מען אייך צושלאָגען אינמיטען גאַס אידער איהר וועט זיך נאָך בעווייזען אַרומצוקוקען! באַכמער, גראָד ווייל איהר זייט אַן אויסלענדישער זשורנאַליסט, קען מען דיגגען מענשען אייך גוט אָנצוברעכען די ביינער! די רעגירונג וועט זיך שפּעטער ענטשולדיגען פאַר אייך און פאַר אייער קאָנסול, אָבער איהר אַליין וועט דערווייל ליגען מיט א צובראָכענעם שאַרבען אין א שפּיטאָל...

א בריף פון בוקאַרעשט

פון ב. סמאַליאַר

שעף־רעדאַקטאָר פון דער גרעסטער רומענישער דע־ מאָקראַטישער צייטונג, זיץ איך אין שפּיטאָל און נעם פון איהם זיינע ביטערע דערפאַהרונגען פון די לעצ־ טע טעג פון דעם טעראָר.

באַנדאַזשירט דעם גאַנצען קאָפּ און ביידע הענד, איז ער נאָך אַלץ אין א געפעהרליכען צו־ שטאַנד. מעהר ווי פינף מינוט לאָזט איהם דער דאָקטאָר פון שפּיטאָל נישט רעדען. ער מוז נאָך אַלץ האָבען רוה. ער איז נאָך נישט געקומען צו זיך פון די שווערע קלעפּ, וואָס די אַנטיסעמיטישע טעראָריסטען האָבען איהם געגעבען מיט אייזענע איבער'ן קאָפּ אינמיטען גאַס.

אין א ציוויליזירטען לאַנד קאָן מען עס קוים זיך פאָרשטעלען אז דער גרעסטער רעדאַקטאָר פון לאַנד זאָל ליגען א צוקיילטער אין א שפּיטאָל, און די רעגירונג זאָל לאָזען דעם טעראָר ווייטער אָנגעהן נאָך אין א שטאַרקערער פאָרם. אין רומעניע איז עס אָבער א נאַטירליכע זאַך.

— זייט בעסער אַליין אויך פאָרזיכטיג! — עצה'ן מיך מיינע פריינד. — איהר זייט טאַקע אַן אויסלענדער. אָבער אין רומעניע זייט איהר

דעם רעדאַקטאָר בלומענפעלד־סקוראַטאָר האָט מען צושלאָגען אין גאַס פאַר ביידע זאַכען: ער־ שטענס, ווייל ער איז א יוד; צווייטענס, ווייל ער האָט געוואַגט אין זיין צייטונג צו בעווייזען מיט פאַקטען, אז דער געוועזענער רומענישער יוסטיץ־ מיניסטער פּאָפּעסקו האָט געמאַכט גאַרנישט קיין ריינע געשעפטען מיט זיין אמט.

פאַר דעם אמת שלאָגט מען. פאַר דערצעהלען דעם דאָזיגען אמת וועגען די שמוציגע געשעפטען פון דעם געוועזענעם יוסטיץ־מיניסטער, האָט מען דעם יודישען רעדאַקטאָר אַזוי צושלאָגען, אז עס איז ווירקליך א נס, וואָס ער איז אַרויס מיט'ן לעבען.

מיט שווערע וואונדען ליגט איצט דער דאָזי־ גער רעדאַקטאָר אין שפּיטאָל און זיין צייטונג ווערט געברענט דורך אַנטיסעמיטישע באַנדעס אויף יעדער גאַס אין בוקאַרעשט. אויפדעקען א פערברעכען ,— און נישט דאָס בעגעהן א פערברעכען — איז איצט געוואָרען אין רומעניע א זאַך, פאַר וועלכער מען דאַרף זיך שרעקען. נישט די רומענישע רעגירונג בעהערשט איצט די גאַסען פון בוקאַרעשט נאָר איינפאַכע קרימינעלע פערברעכער. דאָס פער־ ביינען פון דער רעגירונג גופא ווערט אָבער דער־ פון נישט קלענער, פשוט דערפאַר, ווייל די רעגירונג זעהט וואָס עס טוט זיך אויף די גאַסען פון דער הויפּט־שטאָט און לאָזט די טעראָריסטען פראַנק און פריי אָנגעהן מיט זייער אַרבייט.

— די רומענישע רעגירונג דערמוטיגט די טע ראָריסטען אין זייער אַרבייט געגען יודען, דעמאָ־ קראַטען און אַרבייטער. דאָס איז דער ביטערער אמת. דאָס איז אויך די סיבה, פאַרוואָס יודען לעבען דאָ איצט אין שרעק און ציטערן פאַר'ן מאָרגענדיגען טאָג.

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

סעם : — איך זאָג דיר דזשעק. ס'איז גאָרנישט אַרויס־ צוהאַלטען מיט מיין פרוי, זי שטעהט אויף אין דער פריה. וויל זי געלד; ביי־טאָג — גיב איהר ווידער געלד; אין אָוענד — אויף דאָס ניי געלד, געלד און געלד.

דזשעק : — און וואָס טוט זי מיט אַזוי פיל געלד?

סעם : — נאָר וואָס דו ביזט ! איך גיב איהר דען ?

* * *

קלמן : — ווען איך זעה א געגטען מאַן האָב איך פאַר איהם גרויס רעספּעקט.

זלמן : — פאַרוואָס ?

קלמן : — ווייל איך טראַכט : דאָס איז דער מאַן וואָס האָט נישט געוואָלט וואַרטען ביז זיין ווייב וועט איהם טרייבען אין דער ערד אריין !

די אמת'ע פּויל־ישע טראַדיציעס

און דער איינפלוס פון היטלעריזם אויף דער פּוילישער פרעסע

(ענדע פון ערשטער זייט.4)

א ביטערע חרפה ווען מ'זעהט אַזאַ לאַקאַיסקע נאָכמאַלפּעווען די דייטשע מוסטערן !

עס פעהלען אונז נאָך אַזעלכע פערזענליכ־ קייטען, ווי יענער היטלעריסטישער גדול פון ברעסלוי, א זוהן פון א יוד, וועלכער האָט גע־ צוואונגען די אַלטע מוטער עפענטליך צו ערקלע־ רען, אז זי האָט געהאַט א זוהן נישט פון מאַן נאָר מיט אַן אַרישען געליבטען !! ! עס פעהלט אונז שוין נישט קיין סך צו די דאָזיגע ווילדקייט. איך קען שוין מענשען וואָס האָבען בעוויזען דער איי־ גענער מוטער צוצוקלעבען אויף דער גאַס צעטע־ לעך : „דאָס חזיר קויפט ביי א יוד".

און דאָס אַלץ זאָל גאָט אָפּהיטען, איז נישט קיין איינפלוס פון „פרעמדע אַגענטורען!" דאָס ווערט אָנגערופען „די פערטיידיגונג פון דער פוילישער קולטור", „פוילישע טראַדיציעס".

אָבער דאָ מוז דוקא געזאָגט ווערען קאַטעגאָ־ ריש: גענוג מיט דער שרעקליכער בלאָטע! זייט ווען האָבען דאָס דעם מאָנאָפּאָל אויף פוילישע טראַדיציעס, קולטור, די צוריקגעשטאַנענקייט, רעאַקציע און נאָכמאַכער פון היטלעריזם ?

די ליכטיגסטע פוילישע טראַדיציעס זענען דאָרט וואו די גרעסטע פּאָליאַקען — דער שטאָלץ פון פאָלק — האָבען געקעמפט „פאַר פרייהייט אונזערע און אייערע" — זיי זענען געגאַנגען קעמפען אין דער וועלט איבעראַל וואו עס האָט געבלוטיגט א פרעמד פאָלק אין קאַמף פאַר זיינע נאַציאָנאַלע און געזעלשאַפטליכע בעפרייאונג. קאָשטשושקאָ, דאָמבראָווסקי. ווראָבלעווסקי, פּו־ לאַווסקי — און א סך אַנדערע — דאָס זענען אונ־ זערע טראַדיציעס.

איז גלייכער אַלזאָ נישט אָנצוריהרען די פּוי־ לישע נאַציאָנאַלע און היסטאָרישע טראַדיציעס! די שטאָלצסטע פּוילישע קולטורעלע טראַדיציע, איז רעליגיעזע און נאַציאָנאַלע טאָלעראַנץ. דאָס איז די אַמביציע פון די בעסטע פּוילישע זיהן, אַ־ רויסצושלעפּען דאָס לאַנד אויף א אָנפיהרענדע שטעלונג אין די סאָציאַלע פּראָבלעמען ,אַלע נאַ־ ציאָנאַלע העלדען וואָס זענען אומגעקומען אויף די תליות אָדער קאַטאָרגע האָבען געקעמפט אין נאָמען נישט נאָר פון נאַציאָנאַלער, נאָר אויך סאָ־ ציאַלער בעפרייאונג. און איך וועל צוגעבען — בכדי דאָס צו בעפעסטיגען — אויך אין די לע־ גיאָנען און אין פּ.פּ.ס. איז מען געגאַנגען קעמ־ פען פאַר א פוילען פון פאָלק. מחוץ דער פּוילי־ שער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. מחוץ פון פּראָ־ לעטאַריאַט און פּויערען, מחוץ דער ראַדיקאַלער יוגענד — זענען נישט געווען קיין שום כוחות אויף וועלכע עס האָט זיך געקענט שטיצען אין זיין קאַמף יוזעף פּילסודסקי. און געגען זענען געווען אין פּוילען אויך אַזעלכע גרופּירונגען, פון וועלכע די צאַרישע רעגירונג האָט בעקומען דעם פּאָרשלאַג צו אונטערדריקען די פּוילישע, רעוואָ־ לוציאָנערע בעוועגונג פון יאָהר 1935...

אונזערע טראַדיציעס שטאַמען אַלזאָ פון גע־ זעלשאַפטליכען ראַדיקאַליזם. טאַקע די פון וועל־ כע מיר קאָנען זיין שטאָלץ, און פון וועלכע אונ־ זער פּאָלק וועט אייביג זיין שטאָלץ. ווייל קיינער וועט דאָך נישט וואַגען אפילו ביים איצטיגען ניוואָ פון דער פרעסע צו גלאָריפיצירען די טראַ־ דיציעס פון טאַרגאָוויצע, קעניג סטאַניסלאַוו אָ־ דער די שליאַכטעסקע קאָרופּציעס ?

זאָל אַלזאָ די צוריקגעשטאַנענקייט און יע־ דע רעאַקציע נישט אויסשטרעקן די האַנד אויף דעם מאָנאָפּאָל אויף די נאַציאָנאַלע טראַדי־ ציעס. אין אונזערע טראַדיציעס זענען נישט פאַראַן נישט קיין פּאָגראָמען אויף יודען און נישט קיין פערפאָלגונגען פון פרייען געדאַנק.

דער איינציגער עהרליכער וועג אַפּצוריי־ סען די איצטיגע אַטמאָספער פיהרט דורך צו־ ציהען די ברייטסטע שיכטען פון פאָלק — מענ־ שען מאָראַליש געזונדע, שטאַרקע, פּאַטריאָטי־ שע צום אַנטייל פון דער אָרגאַניזאַציע פון קאָ־ לעקטיווען לעבען אין פּוילען.

א צוריקקעהר צו דעמאָקראַטיע וועט גלייכ־ צייטיג זיין דער מאָמענט אין וועלכען עס וועט זיך אָנהויבען דאָס פּאַראַליזירען די פערגיפטע־ טע השפּעות פון היטלעריזם, אויף דער פרעסע און פּוילישען געדאַנק, וועט זיך אָנהויבען א ווירקזאַמע אָנשטרענגונג אַרויפצוציהען אונזער פרעסע און פּובליציסטיק אויף א ניוואָ, וועל־ כען מיר קענען און דאַרפען פון זיך פאָדערען".

—*X*—

ר. מלאך

דאָן־דאָמינגאָ

ראָמאַן

146

זי האָט זיך צולאַכט, און געדאַכט האָט זיך איר, ־ נישט זי לאַכט ,נאָר א פרעמדער, א בייזער, ־ זיצט אין איהר ,לאַכט עס. לאַכט אויס איהרע ־ענע חלומות, לאַכט אויס איהר אייגען גליק. און די טרערען האָבען זיך געשטעלט איהר ־ די אויגען הייסער און זודיגער אין מיטען לאַ־ ־ אין מיטען שמייכלען צו די פערבייפאָהרענדיגע ־אַוואַל־גריסער. האָט זי זיך פאָרשטעלט דאָס ־ מיט די העיד, האָט זיך צעוויינט און געהייסען ־ שאָפער. ער זאָל צוריקפאָהרען אין האָטעל ־ן.

צוגלייך מיט אַלע אַנדערע האָט זי דעם נאָמען ־ „דאָס דאָמינגאָן" אויך געהערט. פון אָנהויב ־ זי נישט געוואוסט, אז דער „דאָס" איז דער ־עבער יונג, וואָס האָט געטרייבערט די אָדערן ־ אַקסען אין איהר טאַטענס הויז, אָבער אז (זי ־ענקט נישט יוער, צי צוליב וואָס) מען האָט איהר ־מאָהנט ,אז דער דאָזיגער מוז זיין נישט קיין ־ערער, ווי טאַקע דער, האָט זיך, ווי אַן אויסגע־ ־עט ליכט, עפּעס אין איהר דערכאַפּט. זי האָט ־ פּנים, וואָס זי האָט בעגעגענט אין דער קאַר־ ־אַל־נאַכט, געזעהען איצט קלאָר און לויטער ־שיינען. זי האָט איצט איהם אין די רעיונות ־בעמאָלען אַזאַ, ווי זי האָט געוואָלט, און האָט ־לעדהייט זיך איינגאַנצען, אין געדאַנק, בע־ ־סען מיט איהם.

זי האָט געטראַכט, אז אייגענטליך, איז ער ־ איינציגער. וואָס וואָלט דעם דורשט פון איהר ־נער אָמרוה געשטילט, אז דאָס, וואָס ער איז ־ען א משרת־יונג, האָט ער נאָך מעהר אַריינ־ ־שטראַלט זיין פאַרשטעלונג אין איהר, אז וואָר ־ט, וואָס פאַר א גרויסער מענש ער וואָלט נאָך ־אָרען, און אז שוין דעמאָלט, ווען זי איז בעזוכען

ביים פּאָטער צו גאַסט, האָט ער אַזוי וויכטיג גערעדט צו איהר. זי האָט עס יאָ פערשטאַנען, נאָר זיך נישט אינטערעסירט. עס האָט געוואונדערט און קלאָר קייט זיך געשפּרייט פון זיין יעדען וואָרט. פּראָסט און זאַכטיג. זי האָט דערפילט דעם טעם פון שפּייעכץ וואָס קומט אַ'יף פון געזונדע ציין, בשעת זיי קייען.

זי וואָלט איצט געדאַרפט איהם אויפזוכען און זעהן, אז ער זאָל אַריינקומען אין איהר הויז. איצט איז ער עפּעס אַנדערש. א העלד. און די צייטונגען שרייבען אַזוי פיל וועגען איהם. זיין בילד זעהט זיך אַזוי אָן און מען שפּילט איהם שוין אפילו אין די „רעוויסטאַ־טעאַטערן"...

זי וואָלט איהם פערבעטען צו זיך, איהם אויס־ געפרעגט און ער וואָלט איהר דערציילט, זי וואָלט געשמייכלט ווי דעמאָלט. אָבער וואָלט ער געקענט זיין איהר ליבהאָבער? וואָלט זי געקענט אַרומ־ שלענגלען איהרע ווייסע עלענבויגענס אַרום זיין האַלז, ווי זי חלומט אַזוי צו טון צו דעם, וואָס וועט זיך שמעלען איהר אין וועג? (אין זשאַזען פער־ געסט זי בעת איהרע טראַכטונגען אינגאַנצען). אָבער וואו איז דאָמינגאָ? וואו קען ער איצט זיין? די רעגירונג האָט בעשטימט גרויסע בעלוינונגען, אויב מען וועט איהם אויסגעפינען. אפשר איז ער שוין נישטאָ צווישען די לעבעדיגע און אפשר — אין א פרעמדען לאַנד?

האָט אַנדזשעלע בעשלאָסען צו שרייבען וועגען דעם צו איהר פאָטער. דאָס אַליין האָט דעם ענין געמאַכט וויכטיג אין איהר טראַכטען, וואָרום מיט'ן פאָטער און דער מוטער האָט זי זיך נישט אַזוי אָפט איבערגעשריבען. עפּעס איז געשעהן, א פינסטע־ רע קאָץ איז אַדורכגעפלויגען. א מין נישט פאַרשטע־ דיגקייט איז אַריינגעטראָטען אין די בעציהונגען, מען האָט זיך איבער דעם אַנדערן בעשולדיגט אין נישט גענוג אויפריכטיגקייט. נאָך דעם אויפ־ שטאַנד, ווען די מאַמע האָט יעדען טאָג טעלע־ גראַפירט, מען זאָל למען־השם ענטפערן, צי עס האָט, חלילה, נישט געשאַדט, האָט זי בלויז געענט־ פערט, אז ניין, און ראָזינע האָט אויף דער אייגענער טאָכטער געמוזט צוגעבען, אז זי איז געוואָרען אַ חזיר באַטירליך האָט זי די בעשולדיגונג אַרויפ־ געלייגט אויף די קויפמאַנ'ס און — מען האָט ווייטער געשוויגען.

איצט, אז זי האָט געקלערט, אויב זי וועט שרייבען „אהיים" און זיך אָפּרעגען וועגען דאָמינגאָ וועט זי במילא מוזען ענדערען די גאַנצע בעציהונג, האָט עס איהר געלאָקט ווי א נייע, אָדער בעניית קאַפּיטעל אין איהר לעבען. און שוין האַלטענדיג די פעדער אין האַנד, ווי זי וואָלט אַליין אָנגעשריבען איהרס אַנ'אורטייל. האָט זי געפּסק'נט:

— איך וועל גאָר אַביסעל אהיים פאָהרען צו טאַטעשי־מאַמעשי אין דער קאָלאָניע אַריין.

קאַפּיטעל צוועלף

די פערוואַלטונג פון דער קאָלאָניע „קוואַטראָ אירמאַנאָס" צוזאַמען מיט דער הויפּט־דירעקציע פון דער „יק"א" האָבען געמאַכט אַלערליי אָנשטרענ־ גונגען ,אז אויף יענעם פלאַץ, וואו עס איז אַמאָל דער ערשטער אַקער אריינגעשניטען געוואָרען אין דער ערד דורך א יודישער האַנד און דורך יודישער מיה, זאָלען זיי נישט אויסגעראָטען ווערען אין דער ליידיגקייט און זיך אויסלאָזען מיט גאָרנישט.

מען האָט גענומען צונויפזאַמלען די לעצטע רעשטלעך פון די ענטלאָפענע קאָלאָניסטען, און זיי צוגעזאָגט הילף גלייך. די הויפּט־דירעקציע האָט געשיקט נייע בהמות, וואָס האָבען דורך קינסטליכע מיטלען גענומען פעסטער פערדקניפּען די פעדים. עס האָט זיך אָנגעהויבען א פיבערישע טעטיגקייט. מען האָט געבלענדט מיט אויפטואונגען. געראַשט מיט בענייאונגען, געשיקט שליחים איבער דער וועלט כדי צו רעדען, אויספּוילען עטליכע הונדערט אימי־ גראַנטען. עס האָבען אָנגעהויבען קלינגען קלעפּ פון העק אין די טיפע וועלדער. בוימער זענען געפאַלען און געקראַכט אונטערגעשניטענע, אָקסען געשפּאַנ־ טע האָבען די אונטערגעשניטענע ביימער געשלעפּט דורך די געדיכטענישען אַרויס. פייערן האָבען זיך געצויגען און געזוכט א וועג אַרויף דורך די צווייגען, ביימער אין געקנוילטע וואָלקענס און ביינאַכט

אין געדיכטען צונויפגעהם פון פונקען. דאָס האָבען געברענט וועלדער און פּריי געמאַכט די ערד פאַר זוימען און שפּראָצונגען.

נאָר עס האָבען זיך אָנגעהויבען שפּרייטען בייזע טעג און אומרוהיגע נעכט איבער דער קאָלאָניע.

די אַנטרונענע רעבעלען און רעשטלעך פון די כאַאָן־פּאָלער רעוואָלוציאָנערען האָבען זיך טיף איינגעפּלאָנטערט אין די וועלדער פון „קוואַטראָ אירמאַנאָס". דאָרט האָבען זיי זיך צונויפגעשלאָסען מיט די דעזערטירען פון ריאָ־גראַנדע דאַ סול, זיך איינגענעסטיגט און פערפעסטיגט.

די גאַנצע ביטערקייט פון זייער דורכפאַל האָ־ בען זיי מיט זיך מיטגענומען פון זייער לאַנגען און אויסגעמאַטערטען וועג.

ווי האָבען אָפּגעצויגען ווי צושראָקענע פויגל אין דער צייט פון א שטורעם, געלאָפען איבער טאָלען און וואַסערן, געצויגען איבער זומפּען און ליימיגע בלאָטעס, געקלעטערט איבער בערג און פעלזען, געשניטען וועגען דורך וועלדער און פער־ וויסטעניששען. פון הינטען האָט נאָכגעיאָגט דער פּחד — די פעדעראַלע אַרמעע און דער שאָטען פון נקמה, און אַנטקעגען איז געקומען דער הונגער, האָט מיט געקרייזט און דער דאָרשט האָט געמאַטערט.

געלאָפען איז מען איינציגווייז, און גרופּענווייז, אַלעמאָל איז אַן אַנדערער אויסגעקומען און שפּע־ טער האָט ער זיך אָפּגעזוכט. האָט זיך אויסגע־ וויזען, ווי עפּעס א געהיימער צייכען ציהט פאָראויס זיי, האָבען זיי נישט געוואוסט, צי א גוטער סימן איז דאָס, צי א בייזער. דער אָפּקלאַנג פון אומ־ אויפהערליכען קנאַלען פון ביקסען און האַרמאַטען האָט געראוישט אין די אויערען, ווי אַן אומפערשטענד־ ליכער פלאַטער איבער דעם קאָפּ... מען האָט אויס־ געשטרעקט די אויגען אין דער הויך, געזוכט ערגעץ די פערענטפערונג פאַר דער דאָזיגער פּלאָג. נאָר קיינער איז נישט געווען, וואָס זאָל דערקלערען, אַלע קאָמאַנדירען, אַלע עלטסטע זענען ערגעץ אומגע־ קומען, ווי פערשאָלטענע פאַסטוכער, וואָס האָבען איבערגעלאָזט די טשערעדע אויף הפקר פאַר'ן בייזען ווינד...

(פאָרטזעצונג קומט)

האנדווערקעריי און האנדעל

א וואָרט צו דער ייד. געזעלשאפט

(וועגן דער אקציע צו פארשרייבען די לערן-יוגענד אין די פאך-דערגענצונגס-שולען)

אין דער צייט פון 25-טען ד. ח. ביז'ן 5-טען סעפטעמבער ה. י. וועלען פארקומען איינשרייבונ-גען אין די פאך-דערגענצונגס-שולען פאר יוגענט-ליכע, וואָס זענען עלטער פון 15 יאָהר און זענען באשעפטיגט אלס טערמינאטאָרען, לערן-יונגען, אָדער לערנמיידלעך אין דער מלאכה, אינדוסטריע, אָדער האנדעל.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די פאָרשריפטען פון די פארשידענע געזעצען וועגען ארבייטער-יוגענד, זעהען פאָראויס דאָס בעזוכען 3 יאָהר א פאך-דערגענצונגס-שול, און בעשטימען אויך א שטראָף פאר די מייסטערס, וועלכע גיבען נישט אכ-טונג, אז דער טערמינאטאָר זאָל בעזוכען די פאך-שול, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דער טערמינא-טאָר ווערט שפעטער נישט צוגעלאָזען צום געזעלען-עקזאמען פאר נישט בעזוכען די עקזיסטירענדע פאך-דערגענצונגס-שול — נישט קוקענדיג אויף דעם אלעם איז דאָך די צאָל פון די יודישע קינדער אין די פאך-דערגענצונגס-שולען זעהר א נישטיגע. אלס אילוסטראציע קענען דינען די פאלגענדע פאר ציפערן: אין דעם אפיציעלען בעריכט פון דער לובלינער האנדווערקער-קאמער ווערט, צווישען אנ-דערן, אנגעוויזען, אז אין די פאך-דערגענצונגס-שולען אין דער שטאָט לובלין לערנען זיך שילער-קריסטען 606, שילער-יודען 84 ; אין שעדלעץ, קריסטליכע שילער — 116, יודען 8 ; די וולאצ-לאווקער האנדווערקער-קאמער גיט אָן אין זיין אפיציעלען בעריכט, אז אין דער פאך-שול אין קוטנע האָבען זיך געלערנט 58 נישט-יודען און 2 יודען, אין דער שטאָט וולאצלאוועק — 145 קריסטען, פון אנדערע גלויבענס — 22.

די דאָזיגע ציפערן גיבען שוין אונגעפעהר א בילד פון דער קליינער צאָל יודישע שילער אין די פאך-דערגענצונגס-שולען און נאָרמאלע-פאך-שולען. סיבות צוליב וועלכע די יודישע האנדווערקער יוגענד נוצט נישט אויס איהר רעכט צו בעזוכען די פאך-דערגענצונגס-שולען, זענען דאָ א סך. זיי זענען אויסערליכע און אינערליכע. אין א גרוי-סער מאָס זענען דערצו גורם די נישט-געהעריגע באציהונגען און די נישט פארשטענדעניש, וואָס הערשט צווישען דעם יודישען מייסטער און זיין לערניונגעל.

מיר מוזען אָבער מודה זיין, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די פאָדערונגען מצד דעם קריסט-ליכען מייסטער צו זיין טערמינאטאָר בנוגע דער ארבייט זענען גרעסערע און שטרענגערע, ווי ביי יודען, איז אָבער דאגעגען ביי זיי דאָ א גרעסערע פארשטענדניש פאר ערמעגליכען דעם בעשעפטיגטען לערניונגעל צו דערגרייכען גרעסערע קוואליפיקא-ציעס סיי אין ווארשטאט, סיי אין דער שולע: ביי די נישט יודישע האנדווערקער איז דאָ א ווייטערער בליק : מען זאָרגט דאָרט וועגען א גע-העריג-קוואליפיצירטען נאכוואוקס אין דער מלאכה.

אין דער צייט, ווען ביי יודען לעבט מען נאָך מיט'ן היינטיגען טאָג, אבי „איבערצוקומען", זאָרגט מען ביי די קריסטען שטארק וועגען מאָרגען, מען היט זיך צו איהם שטארק צו, מיט דער הילף פון דערצו-בארופענע אָרגאניזאציעס.

נישט אלע סיבות לאָזען זיך אין א צייטונגס-ארטיקעל אויסרעכענען. מיר מוזען אָבער אונטער-שטרייכען, אז די הויפט-סיבה דערפון, וואָס די יו-דישע האנדווערקער-יוגענד נוצט נישט אויס איהר רעכט, כדי צו בעקומען די נויטווענדיגע און לויט'ן געזעץ פאָראויסגעזעהענע בילדונג. איז די גרינג-שעצונג מצד דער האנדווערקער-יוגענד זעלבסט — ווי אויך פון די עלטערן — צום דאָזיגען וויכטי-גען פראָבלעם: מען טראכט נישט וועגען דער צוקונפט, מען זאָרגט נישט וועגען מאָרגען און מען טראָגט נישט קיין פאראנטוואָרטליכקייט פאר זיך און פאר'ן נאָהענטסטען.

מע' קען מיט דער פולער דרייסטקייט זאָגען, אז דער צוגאנג צו דער מלאכה און דאָס פארנעמען זיך מיט איהר, האָט זיך ביי אונז, יודען מיט קיין האָר נישט געענדערט אין פארגלייך מיט די יאָהרען פון פאר די מלחמה.

אפילו דאַן, ווען די אָרגאניזירטקייט פון דער יודישער געזעלשאפט, האנדווערקער-אָרגאניזאציעס פראָפעסיאָנעלע פעראיינען א. אז. וו. איז נאָך גע-ווען אין די ווינקעלער, האָבען זיך שוין אויך געפינען וועלכע, וואָס האָבען פארשטאנען, אז כדי צו קענען זיין א גוטער פאכמאַן און צו זיכערען זיך אנ-עקזיסטענץ, איז נויטיג צו בעזיצען א מינימום פון אלגעמיינער און טעאָרעטישער פאך-בילדונג און וואויל איז טאקע געווען די, וואָס האָבען זיך נישט געפוילט, האָבען זיך אָנגעשטרענגט אין דער יוגענד און טאקי בעקומען העכערע קוואַ-ליפיקאַציעס.

מען קאָן זיין פאר אָדער געגען דעם אינדוסטרי-געזעץ, מען קאָן דאָך אָבער נישט זיין אויף אַזוי פיל אָפגעשטאַנען און נישט פארשטיין, אַז כמעט אויפ'ן גאנצען ערד-קוגעל, וואו נאָר מענשען וויאוי-נען, לעבט מען היינט אין אנדערע בעדינגונגען, מיט גרעסערע פאָדערונגען פון דער צייט און פון דער געזעלשאפט לגבי דער מלאכה און במילא איז קלאָר, אַז דער יוגענדליכער, אין עלטער פון 15—20 יאָהר, מוז זיך צופאַסען צו דער נייער צייט און צו די ניי-געשאפענע בעדינגונגען אין פאַך:

ער דארף זיך פערפולקאָמען אין די פאך-דערגענ-צונגס-שולען, כדי צו בעקומען די נויטיגע ידיעות וועגען רויה-שטאָפען, צייכנען, רעכנען, בוכפיה-רונג א. אַז. וו.

אמת איז, אַז די נעץ פון פאַך-דערגענצונגס-שולען איז נאָך אַ גאַנץ קליינע און נישט אומעטום שטעהען זיי אויף דער געהעריגער הויך; געוויס איז דאָס אַ רעזולטאַט פון קליינעם מלוכה-בודזשעט אָבער דאָך געפינען זיך אומגעפעהר אין 260 שטעט אין פוילען פאַך-דערגענצונגס-שולען, אָבליגאטאָ-ריש פאר די טערמינאטאָרען.

אין פאַל, ווען ס'מעלדעט זיך אַ צאָהל קאַנ-דידאַטען, וואָס שטייגט אריבער די צאָהל פלעצער אין די דאָזיגע שולען, דאַרף די שול-מאַכט עפע-נען דאָפעלטע אָפטיילונגען.

יודישע לערניונגלעך און לערנמיידלעך! נוצט-זשע דעריבער אויס דעם קורצען טערמין און טראָגט איין שריפטליכע בימעס, כדי אָנגענומען צו ווע-רען אין די פאַך-דערגענצונגס-שולען, וואָס עק-זיסטירען אין איין שטאָט.

יודישע האַנדווערקער, ארבייטער און קליינ-הענדלער!

געדענקט, אַז 80 און אפשר 90 פראָצענט פון דער יוגענד, וואָס איז בעשעפטיגט אין דער מלאכה, אינדוסטרי אָדער האנדעל, זענען אייערע אייגענע קינדער. עס איז דעריבער אייער חוב דירעקט צו זאָרגען דערפאַר, אַז אייערע קינדער וואָס זענען בעשעפטיגט אלס טערמינאטאָרען, זאָלען זיך איינשרייבען און בעזוכען די פאַך-דערגענ-צונגס-שולען.

יודישע האנדווערקער-אָרגאניזאציעס, פראָפעס-יאָנעלע פעראיינען, יוגענד- און שול - אָרגאַני-זאַציעס

פעראינטערעסירט זיך מיט דעם דאָזיגען וויכ-טיגען פראָבלעם, העלפט מיט די קאָמיטעטען פאר די ענינים פון יודישער מלאכה, צו וועלכע עס זע-נען ארויסגעשיקט ג. וואָרען אויספיהרליכע צירקו-לארען, ביטעס-פאָרמולארען און פלאקאטען וועגען דער דאָזיגער וויכטיגער אַקציע, צו בעוועגען די האַנדווערקער און ארבייטער-יוגענד איינשרייבען זיך אין די פאַך-דערגענצונגס-שולען!

עס ליגט דער חוב אויף אלע יודישע געזעל-שאפטליכע עסקנים און בכלל אויף דער גאנצער יודישער אָרגאַניזירטער געזעלשאפט צו פארנעמען זיך מיט דעם דאָזיגען וויכטיגען ענין און דערמעג-ליכען דער יודישער פראָדוקטיווער יוגענד ארויינ-צובעקומען זיך אין די פאַך-דערגענצונגס-שולען, כדי דורך זיי צו בעקומען די נויטיגע אלגעמיינע און טעאָרעטישע פאַך-אויסבילדונג. וואָס עס פאָ-דערט זיך אין פאַך. אויב מיר ווילען דערהאלטען די יודישע פראָדוקטיווע עקאָנאָמישע פאָזיציעס אויף דער געהעריגער הויך און מיר ווילען האָבען אַ געזונדען צופלוס פון יודען אין דער מלאכה, מוז-זען מיר שוין, נישט געצעגערט, צוטרעטען צו דער דאָזיגער ערנסטער און וויכטיגער אקציע!

חנן האפמאַן

דער הכנסה-שטייער פאר צוויי יאָהר

ווערט איצט אפגעשאצט דורך דער שטייער-מאכט

די שטייער-מאכט איז געווען הינטערשטעליג מיט'ן שאצען דעם הכנסה-שטייער פון די גרעסערע פירמעס, וואָס פיהרען האנדעלס-ביכער. מייסטענס פירמעס האָט מען שוין נישט געשאצט דעם הכנסה שטייער פאר דריי יאָהר. איצט האָט מען מיט אייג-מאָל געשאצט דעם הכנסה-שטייער פאר צוויי יאָהר און גאָר איינגיכען וועט מען פערענדיגען דאס שאַ-צען דעם הכנסה-שטייער פאר'ן לעצטען יאָהר.

א גרויסער טייל סוחרים און פאבריקאנטען געפינען זיך דערייבער אין א נישט-גוטער לאגע, ווייל זיי האָבען בעקומען מיט איינמאָל צו צאָה-לען פאר 2 יאָהר הכנסה-שטייער.

די שטייער-מאכט קומט אין די דאָזיגע [...] אנטקעגען און צולעגט דעם שטייער אויף ר[...] ביז 10 חדשים.

לויט'ן געזעץ האָט די שטייער-מאכט די [...] פעטענץ צו צולעגען אויף ראטעס אין פער[...] פון 18 חדשים

די געזעצע וועגען צינזען פאר חובות

די גרעסטע צאָהל פערזאָנען, וואָס האָבען צו טוּן מיט צינזען, מיט צאָהלען אָדער נעהמען צינזען, ווייסען נישט די נייעסטע געזעצען, וואָס רעגולירען די פראגע פון צינזען פון חובות. מיר האַלטען פאר נויטיג צו בעקענען די לעזער מיט אלע געזעצען, וואָס זענען לעצטענס ערשינען וועגען דעם.

1) קודם-כל איז נויטיג צו וויסען, אַז דער דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט פון 28 מערץ 1933 „דז. אוסטאוו" נומער 25 פאָזיציע 231 האָט רעגולירט די צינזען פון חובות, וואָס זענען פערזיכערט אויפ'ן היפאָטעק. פון אזעלכע חובות, וואָס זענען גאראנטירט אויפ'ן היפאָטעק, צאָהלט מען בלויז זעקס פראָצענט יעהרליך, הגם אין אפמאַך האָט מען זיך אָפגערעדט אויף מעהר פראָצענט. דאָס געזעץ וועגן פערקלענערען די צינזען איז חל פון דער צייט פון 1 אַפריל 1933, וועלכע מען האָט נאָך נישט בעצאָהלט.

2) שפעטער איז ארויס א נייער דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט פון 3 דעצעמבער 1935, „דז. אוסטאוו" נומ. 88 פאָזיציע 542 פון יאָהר 1935 אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז די צינזען פון היפאָטעק-חובות ווערען פערקלענערט אויף 5 פראָצ.

אויף אזא אופן איז עס געוואָרען אזוי, אויב מען האָט אין אנ'אקט פון א חוב, וואָס איז גאראנ-טירט מיט'ן היפאָטעק, פערזיכערט צו צאָהלען 12 פראָצענט יעהרליך, האָט מען רעכט צו צאָהלען נאָר 6 פראָצענט פאר דער צייט פון 1 אפריל 1933 און פון 1 אָקטאָבער 1935 דארף מען צאָה-לען בלויז 5 פראָצענט.

3) וויכטיג איז דער דעקרעט פון מלוכה-פרעזי-דענט פון 3 דעצעמבער 1935 „דז. אוסטאוו" נומ. 88 פאָזיציע 545, אין וועלכען עס איז פערקלערט געוואָרען דער געזעצליכער צינז פון סתם חובות (אָהן היפאָטעקען) אויף אַכט פראָצענט. דערביי, אויב מען האָט געצאָהלט אַ גרעסערען פראָצענט, און מען איז נאָך שולדיג אַ טייל חוב, האָט מען רעכט, די סומע וואָס עס בעטרעפען די איבעריגע צאָהלטע צינזען פון מעהר ווי אכט פראָצענט, אַראָפּ צורעכענען פון חוב.

מען מוז אלזאָ וויסען, אז דאָס צוריקרעכענען די איבערגעצאָהלטע צינזען פון חובות אָהן היפאָ-טעק, איז חל נאָר ווען דער חוב עקזיסטירט נאָך, אויב מען איז נאָך שולדיג עפּעס פון חוב. אויב אָבער מען האָט דעם גאנצען חוב שוין בעצאָהלט מיט גרעסערע צינזען, קאָן מען שוין די צינזען נישט פאָדערן. אַ יסנאהם איז ווען מען האָט צו טוּן מיט ליכווע-צינזען.

אויב דער חוב עקזיסטירט נאָך, קאָן מען צו-ריקרעכענען די סומע איבערגעצאָהלטע צינזען, דערמיט פערקלענערען דעם חוב. אויב די אי[...] געצאָהלטע צינזען בעטרעפען מעדר פון [...] דערצאָהלטען חוב, ווערט דער חוב אנוליר[...] די טענה איז ערלעדיגט. קיין רעשט פון קרעד[...] קאָן מען נישט מאָהנען.

עס איז נאָר וויכטיג צו וויסען אז אין [...] „קאָדעקס זאָבאָוויאזאַן" איז פערהאַן א פאַרש[...] אז אויב עס קומען פאר אויסערגעוועהנליכע געשע[...] נישען, וועלכע די צדדים האָבען נישט גע[...] פאָראויסזעהען ביים שליסען דעם הלוואה-אָפ[...] האָט דאָס געריכט דאָס רעכט צו ערפילען די [...] ווגג וועגען פערקלענערען די צינזען.

עס זענען געמיינט פערהאַי פאַלען, ווען [...] שעהן זעהר וויכטיגע זאכען. וואָס מען האָט [...] נישט געקאָנט פאָראויסזעהען ביים מאכען דע[...] אה-אָפמאַך און אויב דער שולדיגער זאָל [...] האַלטען זיין אָפמאַך, קאָן ער ווערען רוי[...] אין אזעלכע פאַלען קאָן דער שולדיגער זיך [...] צום געריכט און בעטען מען זאָל איהם ערל[...] אויף אנ'אנדערען אופן צו האַלטען דעם הל[...] אָפמאַך, אדער מען זאָל בכלל אנולירען דעם אָפ[...]

יודישע דרוקעריי-בעזיצער ארגאניזירען זיך

ליטאָגראפישע סעקציע ביי דער דרוקער-קאָרפּאָראַציע

ערשט איצט. נאָך דער לעצטער אויסעראָרדענט-ליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער קאָרפּאָ-ראַציע פון דער גראפישער אינדוסטריע איז די לאגע אין דער דרוקער-בראנזשע געוואָרען אביסעל אויפ-געקלערט. עס האָט זיך ארויסגעוויזען, אַז א טייל מיטגלידער האָבען צוליב פערשידענע סיבות מורא געהאט צו דעפאָנירען די וועקסלען און צוליב דעם טאקע איז די אקציע געגאנגען אביסעל שווערליך.

די לאגע האָט זיך איצט אויף אזוי פיל געענ-דערט צום בעסערן, אז נאָך דער אינטערווענץ פון די ה"ה יאסקאָוויטש און בראמבערג צו דער פער-וואלטונג, אז זי זאָל רעווידירען דעם בעשלוס וועגען די אויסגעשלאָסענע מיטגלידער, האָט די פער-וואלטונג מסכים געווען צונויפצורופען די אויסער-אָרדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג, כדי נאָכאמאָל צו בעטראכטען די דאָזיגע פראגע.

באלד נאָכדעם. ווי פרעזעס ראפאפארט עפענט די פערזאמלונג, ערטיילט ער דאָס וואָרט דעם ה' בראמבערג, וועלכער גיט אָפּ גענויע ערקלערונגען וועגען דער שטימונג ביי די מיטגלידער און צוליב דעם לעגט ער פאָר, אַז די פערזאמלונג זאָל ענדערן דעם אָנגענומענעם בעשלוס וועגען איינלעגען וועק-סלען צו 500 זל. אויף בלויז 100 זל. דעם בעריכט וועגען דער שטימונג צווישען די מיטגלידער ער-גענצט נאָך ה' יאסקאָוויטש, וועלכער ערקלערט, אַז די סיבה פון נישט וועלען געבען די גאראנטיע-וועקסלען איז נאָר געווען די, ווייל די מיטגלידער האָבען זיך געשראָקען צוליב דער גרויסער סומע פון 500 זל. דאגעגען אויב עס זאָל פערקלענערט ווערען ביז אויף 100 זל. וועלען זיכער אלע מיט-גלידער זיך אונטערוואַרפען דעם אָנגענומענעם בע-שלוס. א חוץ דעם האָט ה' יאסקאָוויטש נאָך אנגע-וויזען, דאָס היות א שטראָף. וועלכע וועט ארויפ-געלעגט ווערען אויף א מיטגליד, וועט זיכער נישט איבערשטייגען די דאָזיגע סומע פון 100 זל. דער-ריבער זאָל די פערזאמלונג אקצעפטירען דעם פאָר-שלאג און דערמיט וועט זיכער זיין ליכטער צוצוטרע-טען צו א ווייטערדיגער טעטיגקייט.

וועגען דעם דאָזיגען ענין האָט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען אנטיילגענומען די ה"ה: פעליקס, מאשענבערג, טייטעלבוים, צע-דערבוים, שימשיא און שווארץ. נאָך דער דיס-קוסיע, ביי וועלכער די לאגע איז גענוי אויפגע-קלערט געוואָרען, האָט די פערזאמלונג צוריקגע-צויגען דעם בעשלוס וועגען די אויסגעשלאָסענע מיטגלידער און אָנגענומען דעם נייעם פראָיעקט וועגען איינלעגען וועקסלען בלויז אויף 100 זל. און צו דעם צוועק איז באלד געוועהלט געוואָרען א קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון די ה"ה: צעדער-בוים, וויסקאָפּ, קופערמאַן, פאָמעראַנץ, יאָסק[...] און בראמבערג. יעמענס אויפגאבע עס וועט [...] צונויפצוזאמלען די וועקסלען ביי די בעזו[...] מיטגלידער, אויף וואָס די לעצטע וועלען בעק[...] א געהעריגע יורידיש-בעארבייטע קוויטונג.

אויף דער דאָזיגער פערזאמלונג איז [...] בעשלאָסען געוואָרען, אויפ'ן פאָרשלאג פון ה[...] טעלבוים, צו גרינדען א ליטאָגראפישע ס[...] ביי דער קאָרפּאָראַציע, וועלכע וועט שוין [...] צונויפגערופען ווערען, כדי צו בעטראכטען [...] דענע ענינים, וואָס זענען נוגע ספעציעל [...] טאגראַפיע-בעזיצער פון אונזער שטאָט.

די פערזאמלונג האָט אויך ארומגערעד[...] פראגע וועגען דער ארבייט ביי די פאַרשטע[...] שמאָט-ראַט" און קהלה-וואהלען אין אונזער [...] וועגען דעם דאָזיגען ענין איז אָבער קיין [...] טיגער בעשלוס נאָך נישט אָנגענומען געוואָר[...]

וועגען צוריק אויפבויען דעם שוסטער-צעך

איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער

אין לאָקאל פון דער האנדווערקער-עקספּאָזיטור איז אונטערן פאָרזיץ פון ה' ציטרין פאָרגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון שוסטער-צעך.

די ה"ה ציטרין, מאנדעלמאן, קירשענבוים און זאביעלא גיבען איבער די פערזאמעלטע וועגען דער שווערער לאגע, אין וועלכער ס'געפינט זיך דער שוסטער-צעך, וועלכער איז עקסמיסירט געוואָרען פון לאָקאל און געפינט זיך אין גאס. די ר[...] זוייען אַז, אז די ביז-איצטיגע פיהרער פון [...] טער-צעך זענען בעגאנגען מיסברויכען צום שאָד[...] די מיטגלידער. צוליב וואָס ס'איז בעשטימ[...] וואָרען א קאָמיסאר מצד דעם אינדוסטריע-אמ[...] דער ערשטער אינסטאנץ. אָבער אויך דער קאָ[...] האָט, לויט דער מיינונג פון די רעדנער, גאָ[...] געטון, צו דערהויבען דעם מצב פון יודישען [...] טער-צעך. וועלכער איז געווען דער גרעסטע[...] לאָדו און קען אָרגאניזירען איבער 3000 מיטג[...]

באלד אין אָנהויב פון דער פערזאמלונג [...] די אָנהענגער פון פריהערדיגען סטארשי [...] בארט אויפגעהויבען א טומעל און דעמאָנ[...] טייו פערלאָזען די פערזאמלונג.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע איז געוועה[...] וואָרען א קאָמיסיע, וואָס זאָל זיך פערנעהמ[...] אלע לויפענדע פראגען, כדי צו דערהאלטע[...] צעך און ס'ווערט בעשלאָסען פאָלגענדעס:

1) זיך צו ווענדען צום קאָמיסאר פיאלק[...] זאָל צואיילען די אלגעמיינע פערזאמלונג, ד[...] זאָל נישט פערשפעטיגען דאָס אדורכפיהרען [...] דערונגען פון סטאטוט;

2) זיך צו ווענדען צום אינדוסטריע-אמט [...] זאָל וואָס שנעלער ארויסשיקען צום צעך דע[...] שלוס פון דער וואָיעוואודזשטווע.

דערמיט איז די פערזמלונג געשלאָסען גע[...]

„דער קאלאניאל-העגדלער"

צום 20-יעהריגען יובל זייט דער עקזיס[...] פון קאלאניאל - הענדלער - פערבאנד (שרודמ[...] קא 20) האָט דער פעראיין ארויסגעגעבען א [...] בוך א.נ. „דער קאלאניאל-הענדלער". דאָס [...] איז זעהר שעהן ארויסגעגעבען און ענטהאל[...] רייך מאטעריאל וועגען דער לאגע פון דער בראנ[...] ביי אונז אין שטאָט.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג, 18 ל' מנחם אב תרצו

אויגוסט

זון-אונטערגאנג 6.48

זון-אויפגאנג 4.45

היינט איז דער לעצטער טאג נאכצוקאנטראלירען דאס וואהל-רעכט

ציוניסטישער וואהל-קאמי-טעט וועגן א פעראייניגטע יודישע ליסטע

דאס פלענום פון אלגעמיין ציוניסטישען וואהל קאמיטעט האט אויף זיין לעצטער זיצונג בע-טראכט די פראגע וואס מעהרען זיך כסדר קליי-נע גרופקעלעך, איבערנעהמענדיג די איניציא-טיוו כלומרשט צו שאפען אן אלגעמיין יודישען בלאק צו די שטאט-ראט וואהלען. ס'איז בע-שלאסען געווארען צו אונטערהאנדלען נאר מיט ערנסטע יודישע ריכטונגען און ארגאניזאציעס.

פרעזידיום פון וואהל-בלאק פון ציוניסט.-רעוויזיאניסטען

דער וואהל - קאמיטעט פון ציוניסטען - רע-וויזיאניסטען האט שוין פונאנדערגעשיקט איינ-לאדונגען צו אלע יודישע ריכטונגען און ארגא-ניזאציעס אויף א קאנפערענץ מכח שאפען אן אלגעמיין יודישען בלאק.

אין פרעזידיום פון וואהל - קאמיטעט פון ציו-ניסטען - רעוויזיאניסטען זענען געוועהלט געווא-רען אינזש. עלפערן י. שולער, אויערבאום, אדוו. בערקאל, אינזש. ווישעוויאנסקי, איזשביצקי און לעבענבאום.

נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער רעליגיעזער ארגאניזאציע „אחדות ישראל" ס'איז בעשלאסען געווארען צוצושטעהן צום וואהל-קאמיטעט פון די ציוניסטען - רעוויזיא-ניסטען.

היינט לעצטער טאג צו קאנטראלירען דאס וואהל-רעכט

די לעצטע טעג איז דער אינטערעס נאכצו-קאנטראלירען צי מען איז אריינגעטראגען אין די וואהל - רשימות שטארק געוואקסען, טויזנ-דער וועהלער זענען אין די לעצטע 2 טעג גע-ווען אין די קרייז - קאמיסיעס און נאכקאנטרא-לירט צי זיי געפינען זיך אין די וועהלער-רשימות, ווער ס'איז צוליב א טעות אדורכגעלא-זען געווארען האט גלייך רעקלאמירט אויפן ארט, בי זאיצט האבען אין די קרייז-קאמיסיעס נאכקאנטראלירט דאס וואהל - רעכט אניערך 20 טויזענד וועהלער. היינט איז דער לעצטער טאג פון נאכקאנטראלירען דאס וואהל- רעכט. די קרייז - קאמיסיעס זענען טעטיג פון 5 ביז 10 אין אווענד. אין יעדען טויער געפינט זיך א צעטעל צו וועלכער קרייז - קאמיסיע די לאקא-טארען פון דעם דאזיגען הויז געהערען.

—*—

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז

ליקווידירט די לעצטע סכסוכים אין דער קאטאן-אינדוסטריע

(א) נאך דעם ליקווידירען דעם שטרייק אין דער קאטאן - אינדוסטריע, זענען געבליבען נאך א גאנצע רייהע פראגען, וואס זענען נאך ביז-איצט נישט ערלעדיגט געווארען. נעכטען זע-נען ביים ארבייטס - אינספעקטאר אלע די דער-מאנטע פראגען ערלעדיגט געווארען.

אקופאציע-שטרייק ביי די בוי-ארבייטער פון באהן-טונעל

(א) נעכטען האט אויסגעבראכען אן אקופא-ציע שטרייק ביי די בוי - ארבייטער פון באהן-טונעל אויף טראמוואיאווע גאס. די ארבייט ווערט געפיהרט פון אינזש. גריזשעק פון ווארשא. זייט 4 וואכען האבען די ארבייטער נישט בעקומען אויסגעצאהלט די שכירות.

אין שייכות דערמיט האבען די 50 ארבייטער נעכטען געווארפען די ארבייט און פערבליבען ביי די גרובען.

דער ארבייטס - אינספעקטאר האט אונטער-גענומען אן אינטערווענץ. די בעלי-הבתים ווע-רען צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט און גלייכצייטיג מוזן זיי אויסצאהלען די ארבייטער

ליקווידירט דער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער איז פאביאניץ

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז אין פאביאניץ אויסגעבראכען א שטרייק פון סעזאן - ארבייטער.

דעם פערגאנגענעם שבת האט א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע אינטערווענירט אין אר-בייטס - מיניסטעריום וואו ס'איז פערשפראכען געווארען אז דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען לטובת די ארבייטער.

אין שייכות דערמיט, איז דער שטרייק נעכ-טען איבערגעריסען געווארען און די ארבייטער זענען צוריק צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

ליקווידירט דער שטרייק אין ריינהאלד'ס פאבריק איז זד. וואליא

(א) אין ריינהאלדס פאבריק אין זד. וואליא איז אויסגעבראכען א שטרייק, הונדערטער ארבייטער האבען געווארפען די ארבייט.

אויף דער נעכטיגער קאנפערענץ ביים אר-בייטס - אינספעקטאר איז געקומען צו א הסכם און די ארבייטער זענען גלייך צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

—

וועגען עקספארט פון לאדזער טעקסטיל-סחורות קיין מאראקא

כדי אנצובינדען א קאנטאקט מיט די עקספארט-פירמעס און אדורכצוריידען די פ"אגע וועגען אנ-הויבען א פערשטארקטען עקספארט פון לאדזער סחורות קיין מאראקא, האט געווייזלט אין לאדז דער פוילישער יויצע-קאנסול אין קאסאבלאנקא ה' ו. ראדזשיואנאווסקי.

קאנסול ראדזשיואנאווסקי האט אין דער לאדזער האנדעלס-קאמער אפגעהאלטען א רייה קאנ-פערענצען מיט די דעלעגאטען פון די פעראינטערע-סירטע פירמעס, כדי זיי צו אינפארמירען וועגען דער וירטשאפטליכער סיטואציע פון מאראקא, וועגן די האנדעלס-טראדיציעס, וועלכע הערשען אויפ'ן דארטיגען מארק, ווי אויך אנגעוויזען, וואס פארא קאנקרעטע פערספעקטיוען ס'זענען פערהאן צו פער גרעסערען דעם עקספארט קיין מאראקא. עס איז כדאי צו בעטאנען, אז צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אין מאראקא איז איצט פערהאן א טענדענץ צו קויפען בעסערע סחורות, האט זיך פערקלענערט דער געברויך פון יאפאנישע טעקסטיל-סחורות.

ס'האבען זיך דעריבער געשאפען גרויסע מעג-ליכקייטען פאר'ן עקספארט פון טעקסטיל-סחורות קיין מאראקא.

—*×*—

16-יאהריגער זוהן דערהרגעט דעם פאטער

אוז ראטעוועט אפ די מוטער פון א זיכערן טויט

(א) אין ווידזעוו איז נעכטען אויסגעפיהרט געווארען א מארד, וואו א 16-יעהריגער זוהן האט ערמארדעט זיין פאטער, וועלכער האט גע וואלט שעכטען די מוטער. די מעשה אזוי גע-ווען:

אין ווידזעוו אויף די סטאקי - פלעצער וואוינט דער ארבייטער יוזעף קובער, א שיכור און א-וואנטוריסט זעהר אפט פלעגט ער אהיים קומען שיכור און דערביי געשלאגען די פרוי מכות-רצח, נישט איינמאל האט ער זיך אויף דער פרוי געווארפען מיט א האק אדער מיט א מעסער און זי געוואלט ערמארדען א דאנק די שכנים איז די פרוי געלונגען אפצוראטעווען פון דעם רוצחס הענד

נעכטען איז ער ווידער אהיים געקומען טויט-שכור, ער איז צוגעשטאנען צו די פרוי זי זאל איהם געבען געלד צו שיכורן ווען די פרוי האט איהם אפגעזאגט, האט ער זיך אויף איהר גע-ווארפען מיט א בריטווע וועלענדיג זי שעכטען. די פרוי איז ארויסגעלאפען אויפן הויף און גע-מאכט א געוואלד. אויף איהרע הילף - רופען איז אנגעלאפען קובערס זוהן. דער 16 יעהריגער אויגעניוש, זעהענדיג דעם פאטער מיט דער בריט ווע אין דער האנד האט דעם פאטער אונטער-וויילעכץ דערלאנגט מיט א טאפער איבערן קאפ ווען דער פאטער איז געפאלען, האט אויגעניוש ארויסגעכאפט ביים פאטער די בריטווע און דעם פאטער געמאכט עטליכע וואונדען, נישט קוקנ-דיג דערויף האט זיך דער פאטער געפרובט אויפ שטעלען דאן האט דער זוהן איהם נאך אמאל געגעבען צוויי זעץ מיט דעם טאפאר און גע-שפאלטען דעם קאפ. ביז די פאגאטאוויע איז אנ-געקומען איז יוזעף קובער געשטארבען.

דער יונגער פאטער-מערדער איז ארעס-טירט געווארען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער

2-טע וואך פון רעקארד-ערפאלג

היינט דינסטאג 9.15 אווענד

פסח'קע בורשטיין

מיט'ן אנטייל פון באדיא קארעבי און יעקב פישער

אין גרעסטען, נייעסטען שלאגער פון איצטיגען סעזאן

דאס יונגל פון בראדוויי

(THE BROADWAY BOY)

מיט אן'ערשטקלאסיגען ארטיסטישען אנסאמבל. דיר. דוד ביינעלמאן

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

אפקלאנגען פון דער קאטאסטראפאלער שרפה פון פרענקעל'ס פאבריק

(א) אין שייכות מיט דער קאטאסטראפאלער שרפה אין פרענקעלס פאבריק, אויף 11 ליסטא-פאד - גאס 98, טיילט מען מיט, אז ווי די אויס-פארשונג האט פעסטגעשטעלט איז די סיבה פון דעם שנעלען פערשפרייטען זיך פון די פלא-מען איז געוועזען דאס אנזאמלען זיך פון מעך אין די רייס-מאשינען און שמירעכץ און רויהע וויגאניע, וואס איז לייכטע ברען-שטאף, צוליב דעם האט זיך די שרפה שנעל פערשפרייט

ווייטער איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די קאטאסטראפע מיט די ארבייטער איז נישט גע-שעהען צוליב דעם וואס די פענסטער זענען גע-ווען פערקראטעוועט, די פענסטער האבען גע האט לופטשיקעס, צוליב דעם שנעלען פערשפריי טען זיך פון דער שרפה, איז צווישען די ארביי-טער אויסגעבראכען א פאניק. זענען ארויף אויפן דאך און געשפרינגען פון דער הויך.

—

קיין ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קיין יוגאסלאוויען און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קורציט-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

פון 28-טען ד. ח. אן, וועט אויף פיעטרי-קאווער 165 אמטירען די פאבאר-קאמיסיע. ס'דארפען זיך צושטעלען דער יאהרגאנג 1915, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14. פאליציי-קאמיסאריאטען, וועלכע האבען דער-האלטען אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

אנשטעקענדע קראנקהייטען איז לאדז

פון 9 ביזן 15 אויגוסט 1936 האט מען אנגעמאלדען אין דער געזונדהייטס אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואל-טונג פאלגענדע פאלען פון אנשטעקענד קראנקהייטען: בויך-טיפוס 57 פאלען (פערגאנגענע וואך 64 פאלען), ריפ-טעריט 13 פאלען (21) שקארלאטין 13 פאלען (9), מאז-לען 4 פאלען (15), רויז 6 פאלען (4), קאקלוש 10 (5), קימפעט-היץ 1 פאל (6).

אין אלגעמיין זענען פערנאטירט געווארען אין דער פערגאנגענער וואך 104 פאלען פון אנשטעקענדע קראנק-הייטען.

אין דערזעלבער וואך זענען 8 פערזאן געביסען געווא-רען דורך משוגענע הינד און זענען געאימפט געווארען דורך פאסטער-אימפונגען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען: סאדאווסקא-ראנצער (זגעזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11-טער ליסטאפאד 15); מ. קאלין (פילסודסקי-גא 54), י. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), . כאנ-דזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. מילער (פעטריקא-ווער 45), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

יודישער בחור אונטער די רעדער פון טראמוואי

נעכטען איז אויפ'ן זגערזשער שאסע איבערגע-פאלען פון טראמוואי דער 19-יאהריגער שלמה בירענצווייג פון סטאדאלניאנא 13 און בעקומען שווערע וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער.

פלוצלינגער טויט

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג (ניסקא 8) איז פלוצלינג געשטארבען דער 50-יאהריגער וויק-טאר פאשייסקי. ס'ווערט געפיהרט אן אויספארשונג וועגען די סבה פון פלוצלינגען טויט.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10 2-12 ... 5-8

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.
צוריקגעקעהרט.

Dr. Zalcwasser

כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
... און פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אווענד

א היימלאָזע און הונגעריגע מוטער האָט אונטער־געוואָרפען איהר קינד

איצט בעט די אומגליקליכע אז מען זאָל איהר העלפען אויסגעפונען דאָס קינד

מיר האָבען בעקומען א בריף פון אן׳אומגליקליכער פרוי וועלכען מיר פערעפענטליכען אזוי ווי ער איז געשריבען:

מיט דריי יאָהר צוריק האָב איך חתונה געהאַט אָבער זעהר אומגליקליך. נאָך א יאָהר וואוינען מיט מיין מאַן, איז ער פון מיר ענטלאָפען און מיך איבערגעלאָזט מיט א פיצעלע קינד אויף דער האַנד. נישט האָבענדיג קיין ארבייט און קיין מיטלען צום לעבען, האָב איך בעשלאָסען איידער צו בעגיין זעלבסטמארד, זאָל איך בעסער דאָס קינד (א יונגעלע) ערגיץ אונטערוואַרפען, נאָר מיין מוטער-האַרץ האָט מיך דעמאָלט נישט געלאָזען טון אויס רחמנות צו מיין אונשולדיג קינד, האָב איך אַלעס געטון נאָר איך זאָל זיין צוזאַמען, נאָר איצט מיט דריי וואָכען צוריק האָב איך שוין נישט געקענט אויסהאַלטען פאַר הונגער און האָב א דאַך איבערן קאָפּ, ווייל מיין שוועסטער ביי וועלכער איך האָב געוואוינט האָט מיך ארויסגעוואָרפען פון דער וואוינונג און איך האָב דאָס קינד איבערגעלאָזט אויף גאָט׳ס בערעט דאָס איז געווען מיטוואָך דעם 22-טען יולי 1936 אויף די זגערזשער גאַס 78. לויט ווי איך האָב זיך שפּעטער דערוואוסט איז דאָס קינד (א יונגעלע פון 2 און א האַלב יאָהר) אָפּגעגעבען געוואָרען אין א פינדעל-הויז, נאָר אין וועלכען פינדעל-הויז ווייס איך נישט.

איך האָב געוואָלט אז דאָס קינד זאָל אויפוואַקסען א יוד און מיין מוטער-האַרץ ווערט צעשניטען פאַר בענקשאַפט נאָך דעם קינד. און איך וויל וויסען אין וועלכען פינדעל-הויז דאָס קינד געפינט זיך, איך בעט זעהר יעדען, ווער עס ווייס עפּיס וועגען דעם קינד מיר צו וויסען געבען וואו דאָס קינד געפינט זיך.

ס׳וואָלט געווען כדאי אז אויב אימיצער פון די שכנים פון זגערזשער 78 ווייסען וואו דאָס אונטערגעוואָרפענע קינד געפינט זיך איצט, זאָל ווענדען זיך צו דעם צוזאמען געבען דער אומגליקליכער מוטער.

ווילנער יודיש פאַר-פאַלק שאַנטאַזשירט א לאָדזער סוחר

סענסאַציאָנעלע אַנקלאַגע אין ווילנער אויספאָרשונג-אַמט

„ווילנער עקספרעס שרייבט:

עהערנעכטען האָט דער לאָדזער יודישער סוחר משה נאָפּמאַלינסאָן אריינגעטראָגען אין ווילנער אויספאָרשונגס־אַמט א סענסאַציאָנעלע אָנקלאַגע.

ער איז אָנגעקומען אין ווילנע אין געשעפטליכע אָנגעלעגענהייטען. עהערנעכטען אין אָוונד, געהענדיג אויף מיצקעוויטש־גאַס, האָט ער דערזעהען א דיקע יודישע פרוי, געפודערט און געשמינקעט, שטעהענדיג נעבען יאַבלקאָווסקי׳ס געשעפט.

ער איז צו דער אומבעקאַנטער צוגעגאַנגען און פערפיהרט מיט איהר א שמועס.

זיי זענען אריין אין אָזשעשקאָ־גערטל. די אומבעקאַנטע האָט איהם דערציילט, אז זי איז א פערהייראַטע פרוי, און האָט אַן׳אַלטען מאַן.

נאָך א קורצער צייט פערברענגען, האָט זי איינגעלאַדען דעם סוחר צו זיך אהיים אויף א גלעזעל טיי. זיי זענען ביידע אַוועק אין שטוב און דאָרט קיינעם נישט געפונען.

די אומבעקאַנטע האָט מכבד געווען דעם לאָדזער סוחר מיט טיי און ווען דער פלירט צווישען דעם פּאָרל איז געווען אין פולען ברען, האָט זיך פּלוצלונג געעפענט די טיר און אין שלאָפצימער איז אריין א מאַנספּערשוין.

דערזעהענדיג דאָס פּאָרל, האָט ער געגעבען א געשריי און ארויסגעכאַפּט פון קעשענע א רעוואָלווער.

די פרוי איז בלאַס געוואָרען און האָט ארויסגעשטאַמעלט:

— דאָס איז מיין מאַן, ער וועט אונז דערהרגענען.

דער סוחר איז געוואָרען א טויטער. ער האָט געפּרובט ארויסלויפען פון צימער, אָבער דער מאַן האָט איהם פערשטעלט דעם וועג.

דער סוחר האָט איהם דעמאָלט אָנגעהויבען בעטען, ער זאָל נישט מאַכען קיין אוואַנטורעס, ווייל ער איז נישט קיין ווילנער און האָט געמיינט אז ער האָט צו טון מיט א... גאַסענפרוי.

אויב דו האָסט געמיינט, אז דו האָסט צו טון מיט א גאַסענפרוי — האָט ווילד מיט צאָרן אויסגעשריען דער מאַן — טאָ בעצאָהל איהר פאַר׳ן וויזיט!

נישט טויט נישט לעבעדיג האָט דער סוחר ארויסגענומען 5 גילדען.

— וואָס! — האָט א געשריי געטון דער מאַן דראָהענדיג דעם סוחר מיט׳ן רעוואָלווער — מיין ווייב נעמט נישט ווייניגער ווי 50 גילדען!

וועלענדיג שוין פטור ווערען פון דער גאַנצער געשיכטע, האָט יענער א וואָרף געטון 50 גילדען און זיך ארויסגערוקט.

ערשט שפּעטער, האָט ער זיך געכאַפּט, אז ער איז געפאַלען א קרבן פון א שאַנטאַזשיסטישער פּאָרל.

די פּאָליציי האָט פערפיהרט אין דעם ענין א ענערגישע אויספאָרשונג.

שטאַט־טעאַטער שרודמיעסקאַ 15 טעלעפאָן 101-16

היינט, דינסטאַג, דעם 18 אויגוסט, 9.15 אָוונט

א גרויסע פּרעמיערע א

אידא קאַמינסקא

מיט איהר אַנסאַמבל, יהושע פּערלעס ראָמאַן דראַמאַטיזירט דורך אידא קאַמינסקא

„נייע מענשען" (נאַכ׳ן מבול)

געדרוקט אין „מאָמענט" און אין „נאַש פּשעגלאָנד".

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער.

וואַלד-גנב דערשיסט א גאַיאָווע ווייל ער האָט געהאַט אויף איהם אַן־אויג״

(א) אין וואַלד אונטער דלוטאָוו, האָט מען געפונען ליגען א דערשאָסענעם דעם גאַיאָווע יוזעף דאַביעראַלסקי. ווי ס׳האָט זיך ארויסגעשטעלט, האָט אויף איהם געשאָסען א בעקאַנטער וואַלד - גנב שומסקי, פון רידזין, וועלכער האָט געהאַט אַן „אויג״ אויפן גאַיאָווע. דער מערדער איז ארעסטירט געוואָרען.

דער טכויש גרייט זיך צום ערשטען „אויפטריט״ און פאַלט באַלד אריין

פּאָליציי האָט ארעסטירט דעם בעקאַנטען טאַשען-ציהער יחיאל טכויש. ערשט מיט צוויי טעג צוריק איז ער בעפרייט געוואָרען פון תפיסה. און נעכטען האָט ער זיך טאַקע געגרייט צום ערשטען „אויפטריט״.

אויספלוג קיין רומעניען (Carmen Sylva) אָפּפאָהר אויף 2 און 4 וואָכען דעם 1-טען סעפּטעמבער פון 190 זל.

15-טאָגיגער אויספלוג קיין ריגא און מאַיאָרא אדער העמערי פון 29/8 ביז׳ן 14 טען סעפּטעמבער 275 זל. מיט אויפענטהאַלט.

אַנמעלדונגען נעהמט אָן „ארביס" פּיעטרקאָווסקע 18. טעל. 249-40.

אריינגעפאַלען אין וואַסער אין הולאַנקי

צום גליק איז ער בעצייטענס אָפּגעראַטעוועט געוואָרען

אין קראַשעוו האָט נעכטען געוויילט א וויסער בענעדיקט שפּאַנעל מיט דער פרוי. קראַשעוו זענען זיי געגאַנגען קיין הולאַנקע ... צוקומענדיג צום וואַסער, האָט ער די פרוי ג... העלפען אריבערגעהען דאָס בריקעל. פּלוצים ... ש. זיך אויסגעגליטשט און אליין אריינגע... אין וואַסער. אויף די הילף רופען פון דער ... זענען אָנגעקומען מענשען, וועלכע האָבען אי... ארויסגעצויגען און אָפּגעמינטערט.

זיי האָבען זיך „אַבראַזשעט״...

האָבען זיי צעשלאָגען א יודישען אַפּטייק-סקלאַד-בעזיצער

עהערנעכטען זענען אין אַפּטייק-סקלאַד שמואל כאַנאַכאָוויטש (דרעווינאָווסקאַ 19) ארייַנגעקומען צוויי קוליגאַנעס און בעפּאָלען דעם אי... טימער און זיין זוהן. דערביי האָבען זיי געדראָ... צו דעמאָלירען דעם לאָקאַל. דערזעהענדיג א ... ליציאַנט, איז איינער אַנטלאָפען, דער צווייט... האָט זיך פערענטפערט, אז כאַנאַכאָוויטש האָט ... נישט געוואָלט פערקויפען א דעקאָ פודער, דעה... האָבען זיי זיך „אַבראַזשעט״...

א שכור צעשניטען פון א צ...

(א) נעבען די באַהן-שינעס ביים רוג ... נאַ און יאַנינאָ, האָט מען נעכטען געפונען ... א הרוג אין עלטער פון 35 יאָהר. ס׳איז ... געשטעלט געוואָרען, אז ער איז אין א שכור... שטאַנד אריבערגעגאַנגען די שינעס און איז ... בערגעפאָהרען געוואָרען פון א צוג. ווייטער פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז זיין נאָמען איז ... נאַצי מאַרשאַלעק, א זדון פון אָזאָרקאָוו. דעמ... בען טאָג האָט ער מיט נוטע ברידער גע... דעם אמת׳ן „שהכל״ אין א שענק אויף קאָנטנ...

KINO-TEATR MIRAŻ

היינט פּרעמיערע! גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם

— I —

„מענש—וואָלף״

אין די הויפּט-ראָלען: Henry Hull i Warner Oland

— II —

רייץ פון דער יוגענד

אין דער הויפּטראָלע Sylvia Sidney

אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג.

ה. אַכערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

9

עס האָט זיי ביידען א בריה געטון ביי די הערצער... עס האָט אויף זיי ביידען א הויך געטון מיט צוגעזאָגטען גליק...

ווען ראָכעל פלעגט אהיימקומען פון סערקע׳ס הויז צו זיך אין שטוב אריין, האָט זי שוין מעהר פאַר איהרע אויגען גאָרנישט געזעהן, א חוץ נתנ׳ן דעם שעמעוודיגען יונגענמאַן מיט די שוואַרצע אויגען, אין וועלכע עס האָט זיך אָפּגעשפּיגעלט א וועלט מיט אומעט... דאַן האָט ראָכעל מיט זיך נישט געוואוסט וואָס צו טון. זי האָט זיך אליין געקושט... געצערטעלט... אין געווייגט פון אויפרעגונג...

אזוי פיהלען ווי זי האָט דאַן געפיהלט, אז פאַר איהר געווען ביי, און עס האָט זי דורכגענומען דורכן גאַנצען קערפּער. פון די שפּיץ פינגער ביז די וואָרצלען פון די האָר. און ווען זי האָט זיך דאַן געלייגט אין בעט מיט איהר מאַן, האָט זי געגליהט ווי אין פיבער.

די נעכט אין ליפּנע זענען אום זומער הייס און פאַרנע און יונגע מענשען האָבען זיך אין די נעכט געפיהלט מיט בענקשאַפט, מיט תאוה, מיט בעגעהר.

סערקע איז געלעגען ביי זיך אויפ׳ן געלעגער — אין יענע נעכט — און געטרוימט וועגען יאָסלען. זי האָט איהם גערופען אין איהר געדאַנק, כאָטש זי האָט געוואוסט, אז ער וועט נישט קומען. זי איז געלעגען מיט אָפענע אויגען, און יעדען שאָרך, און יעדען קלאַנג האָט זי אויפגעכאַפּט...

ביי זיך אויפ׳ן געלעגער איז געלעגען נתן אן׳אויפגערייצטער, א געפּייניגטער, וואָס האָט געהאַלטען אין איין רופען צו זיך סערקע׳ן און זי איז נישט געקומען צו איהם...

און ראָכעל איז געלעגען אויף איהר געלעגער ביי דער זייט פון איהר צעשמאָלצענעם מאַן, און איהר לייב האָט געגליהט ווי פייער. זי איז געלעגען אן׳אָפּגעדעקטע און אין די טונקעלקייט פון דער נאַכט האָט זיך ארויסגעזעהען איהר ווייס לייב, וואָס איז איהר דאַן געווען שווער פון תאוה — און זי האָט געטראַכט פון נתנ׳ן.

ראָכעל האָט שוין געזעהן צו קומען צו סערקען אין שטוב אריין, ווען יענע איז נישטאָ. אזוי אז זי זאָל דאַרפען צוּוואַרטען אביסעל און זיין אליין מיט נתנ׳ען אין הויז.

— וואו איז סערקע? — האָט זי ביי איהם געפרעגט און נישט וואַרטענדיג אויף אן׳ענטפער פון איהם, האָט זי זיך אליין געזאָגט — נו, וועל איך צו־וואַרטען אביסעל, ביז זי וועט קומען. — און דערווייל פלעגט זי בעטראַכטען נתנ׳ען פון קאָפּ ביז די פיס.

ווען נתן פלעגט בלייבען מיט איהר אליין אין שטוב, פלעגט ער שטאַרקער אָנהויבען צו לערנען. ער פלעגט זיך מעהר פערטיפען און זיין ניגון ביים לערנען פלעגט ווערען הארציגער און באַנגער.

ראָכעל פלעגט זיצען און זיך צוהערען צו זיין לערנען און אזא זיס געפיהל פלעגט זיך איהר צוגעהן אין אלע אברים, און ס׳איז איהר געווען אזוי גוט, ווי אין א חלום...

נתן האָט געוואוסט, אז ס׳איז א זינד צו בלייבען אליין אין הויז מיט אן׳אשת־איש. אָבער ער האָט זיך געגען דעם נישט געקענט ווערען, ער וועט זי דאָך נישט ארויסטרייבען פון הויז. ראָכלען, און צווייטענס, האָט ער עפּעס אָנגעהויבען פיהלען א נאָהענטען געפיהל צו ראָכלען. ער האָט געפיהלט, אז ס׳איז דאָ א מענש מיט סימפּאַטיע צו איהם, און עס פלעגט איהם אויפ׳ן האַרצען ווערען לייכטער גרינגער... דער ייצר־הרע האָט איהם מעהר בעפרידיגט ווי דאָס לערנען, און ער האָט זיך געשמאַרקט דעם געפיהל צו פערטרייבען...

ביי ראָכלען האָט זיך וואָס אמאָל געשטאַרקט דער בעגעהר צו קריגען נתנ׳ען... זיך מיט איהם נעהנטער צו בעפריינדען. און סערקע האָט זיך דערווייל פאַר איהר געהאַלטען אין איין קלאָגען, אז זי בענקט נאָך יאָסלען, אז זי קען איהם נישט פערגעסען...

איז ראָכלען אריין פּלוצים א געדאַנק צו־צורעדען סערקען אז זי זאָל אוועקפאָהרען צו יאָסלען.

— איך אויף דיין אָרט וואָלט צו איהם געפאָהרען... איך ווייס, וואָס ס׳קאָסט, אז מען האָט נישט ליב דעם מאַן...

— יאָ, זאָגסטו, פאָהרען? — איז סערקע אויפגעשפּרונגען א גליקליכע פון איהר חבר׳טעס רייד, אז זי האָט זיך אזש מיט איהר ארומגעכאַפּט קושען...

— יאָ, איך וועל פאָהרען... איך וועל פאָהרען.

סערקען האָט דער געדאַנק וועגען אוועקפאָהרען צו יאָסלען שוין נישט אָפּגעלאָזט, נאָר ער האָט זי פערפאָלגט אויף טריט און שריט. אָבער ווען סערקע האָט זיך אָנגעהויבען ארומקוקען, אויף איהר פאָטער, וועלכער איז ארומגעגאַנגען א נידערשלאָגענער. אויף נתנ׳ען... אויף אלץ ארום, האָט איהר ארומגענומען אויף זיי אַלעמען א גרויס רחמנות און זי וואָלט שוין געפרובט צו פערטרייבען דעם געדאַנק וועגען אוועקפאָהרען צו יאָ...

ראָכעל האָט זי אָבער נישט אָפּגעלאָזט. זי האָט איהר געהאַלטען אין איין איינרעדען, זאָל נאָר פאָהרען:

— פאָהר, סערקע, און זיי גליקליך... פינסטער דיר נישט די וועלט ווי איך... איך וועל דיר העלפען... איך וועל דיר געבען אויף א שיפס־קאַרטע און אויף הוצאות און זיי גליקליך...

סערקע האָט די גאַנצע צייט יאָסלען נישט געשריבען. זי האָט איהם נישט געוואוסט וואָס צו שרייבען. וואָס זאָל זי איהם שרייבען, אז זי איז פערהייראַט? זאָל זי וועגען דעם איהם נישט מאָהנען? האָט זי נישט געוואוסט וואָס צו... און דערווייל האָט זי אויף יאָסעלס בריף געענטפערט... און ווען זי האָט יועגען דעם געזאָגט ראָכלען, האָט איהר יענע געזאָגט:

— ס׳מאַכט נישט אויס, וואָס איהם צו שרייבען, אָדער טעלעגראַפירען פון דער שיף, און ער וועט דיך בעגעגענען...

ראָכעל, וואָס איז געווען ביים קצב די באַלעבאָסטע איבערן באַלעבאַטישקייט, איז געוועזן שווער צו געבען געלד סערקען אויף הוצאות. זי האָט איהר געגעבען דאָס נויטיגע און איין מאָל אין א ביינאַכט איז סערקע פערשוואונדען.

אויף מאָרגען, נאָך סערקע׳ס אַנטלויפען, מען אומעטום נאָר גערעדט וועגען דער נייעס:

— אַי־יאָ, — האָבען איינע געזאָגט, — מ׳קלינגט אין קלויסטער אין חגא. — מ׳האָט געזאָגט, אז ס׳קומט עפּעס פאַר צווישען סערקע און נתנ׳ען.

אַנדערע האָבען געזאָגט: — אז ס׳געהט א מוז ערגעץ זיין פייער. מ׳האָט עס געוואוסט. דער סוף וועט ערשט זיין גוט... מ׳האָט גערעדט, מ׳האָט די נייעס צעלייגט אויף טעלערלעך. דאָס שטעטעל האָט געזאָטען...

זקנות שפרינגען פון די פענסטער

אין א ברענענדיג הויז

(א) אין פעטריקאָוו האָט צוליב אַן'אויפרייס פון א גאַז-לאָמפּ, אויסגעבראָכען א שרפה אין הויז אויף קראַקאָווסקא 21. צוליב דעם, וואָס דאָס פייער האָט ארומגעכאַפּט די הילצערנע טרעפּ, האָבען די וויבער גענומען שפּרינגען פון די פענסטער. צוויי זקנות האָבען בעת'ן שפּרינגען צעבראָכען הענד און פיס.

אז א דאָקטאָר ווערט א שאַפער...

מאַכט ער זיך אליין פּאַציענטען...

(א) אויף פּעטריקאָווער 97 האָט דער דר. קראַקאָווסקי (פון גראַנסקא 50) וועלכער פיהרט אליין אַן'אויטאָ איבערגעפאָהרען א געווֹיסען יוליאַן ראָזענבערג (פעטריקאָווער 117 וועלכער האָט בעקומען וואונדען אויפן גאַנצען קערפּער. און איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

אונטערגעוואָרפען קינד

(א) נעבען דער באַהן ליניע אויף לימאַנאָווסקיעגאָ האָט מען געפונען אַן'אונטערגעוואָרפען קינד פון 4 וואָכען, א מיידעלע. דאָס קינד איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען פינדעל-הויז. די מוטער ווערט געזוכט פון דער פּאָליציי.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28. טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכא · אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאָג און חגאות פון 9—12.

ארבייטער דערדריקט בעת'ן לאָדענען באַגאָנען

(א) ביים לאָדענען מאַלצם ביימוועל אויף וואַגאָנעס, איז דער ארבייטער ראַמאַן קולעש צוגעדרוקט געוואָרען פון א שווערען באַלען.

ביים ארבייטער זענען צעבראָכען געוואָרען צוויי ביינער. אין א שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

נקמה פון רעדוצירטע ארבייטער

אויף פּ. א. וו. גאַס 8 בויט מען איבער אַן'אַפּיציגע. ביי דער ארבייט זענען בעשעפטיגט מעהרערע ארבייטער. צוליב א סכסוך מיט'ן אונטערנעהמער זענען די ארבייטער נעקינדיגט געוואָרען. ווען די ארבייטער זענען נעכטען געקומען האָבען זיי בעמערקט, אז איינער פון די ארבייטער טשעסלאַוו בזשאָזאָווסקי איז בעשעפטיגט ביי דער ארבייט. א גרופּע רעדוצירטע ארבייטער האָבען איהם אָפּגעוואַרט און איהם שטאַרבליך פאַר וואונדעט. אין א גוֹססן צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאַג, דעם 18-טען אויגוסט)

6.03 מוזיק (פּליטען), 6.33 גימנאַסטיק, 6.50 קאָנצערט, 7.20 ידיעות, 11 פּאַרמיטאָג - קאָנצערט פון פּליטען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 10 מינוט אויף א ציטרע (פּליטען).

1213 ידיעות, 12.23 קאָנצערט, 3.27 לאָדזער בערזע, 3.30 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.45 פון פּ. ק. א., 4 פּליטען, 3.45 רעפּעראַט, 5 קאָנצערט פון זאַאָלאָגישען גאָרטען אין פּויזען. 5.50 שמועס, 6.15 פּוילישע פידעל-שאַפּונגען, 6.35 רעקלאַמע-קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 „א שטאָק העבער" — אָפּערעטקע. 8.30 ליטעראַרישע סקיצע, 8.45 אָווענד-ידיעות, 8.55 אַקטועלע ידיעות, 9 קאָנצערט פון פּוילישער פאָלקס-מוזיק, 10.15 ספּאָרט, 10.20 מוזיק (פּליטען), 10.25 טאַנץ-מוזיק פון טשענסטאָכאָוו.

פון 2-טען קליינהענדלער-פעראיין זגערזשער 38

אין 2-טען קליינהענדלער פעראיין זגערזשער 38, איז פאָרגעקומען א פערזאַמלונג און עס איז אָנגענומען געוואָרען א רעזאָלוציע, אז זיי שליסען זיך אָן אין דער אקציע פון אלע לאָדזער ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס איינצוהאַלטען דעם לאָקאַטאָרען-שויך אויף ווייטער פאַר געוועלבער און האַנדעלס-לאָקאַלען און בעפולמעכטיגט צו שיקען א מעמאָריאַל צו די געהעריגע אינסטאַנצען מיט די גערעכטע פאָדערונג א"ך אין נאָמען פון פעראיין.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האָלאַנד	–	–	–	360.90
לאָנדאָן		–	–	26.72
ניו-יאָרק (קאַבעל)		–	–	531,⅜
פּאַריז	–	–	–	35 00
פּראַג	–	–	–	21,96
ציריך	–	–	–	173,28

אפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	97.00
3 פּראָצ. אינוועסטיציע	I. פּרעמירטע			63,00
3 „	„ II.		–	61.25
4 „ דאָלאַרוּבקע	–	–	–	47.25
7– „ סטאַביליזאַציע		–	–	48.00
5– „ ווארשאַווער		–	–	53.25
5– לאָדזער	–	–	–	48,00

Dr. med. O. HELMAN
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז
און מעהלקאָפּף-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
PIOTRKOWSKA 68, tel. 112-20.
נעמט אָן פון 11—1 בייטאָג און פון 5—7 אָווענד.

יהושע פערלע

קומט צו דער פּרעמיערע פון זיינע „נייע מענטשען".

היינט פיהרט אויף אידא קאַמינסקא איהר אינסצעניזאַציע פון יהושע פערלע'ס ראָמאַן „נייע מענטשען".

יהושע פערלע איז א גוט-פּערזאָנירטער נאָמען אין דער מאָדערנער יודישער בעלעטריסטיק און ער געהער צו די פּאָפּולערסטע, געלעזנסטע יודישע שריפטשטעלער, וועלכער האָט זיך קונה שם געווען, אלס גלענצענדער שילדערער און סטיליסט.

פערלע איז אויך פּאָפּולער זעהר אינטערעסאַנט, און זיינע צאָהלרייכע ראָמאַנען פערמאָגען דראַמאַטישע שפּאַנונג, וואָס קאָן דינען אלס אויסגעצייכענטער שטאָף פאַר סצעניש בעאַרבייטונג.

ווי מיר זעהען אלזאָ, האָט אידא קאַמינסקא די ערשטע געמאַכט דעם פּרוב ארויסצובריינגען פערלע'ס א ווערק אויף דער ביהנע, און היינט וועלען מיר שוין האָבען די געלעגענהייט צו זעהן די „נייע מענשען" אין איהר סצענישער בעאַרבייטונג און געשטאַלטונג.

מיר וועלען עס היינט זעהן. אלס אור-פּרעמיערע, און דאָס האָט פאַר אונז א ספּעציעלע בעדייטונג, ווען מיר נעמען אין בעטראַכט די נאַי' זעלטענע נייע טעאַטער-אויפפיהרונגען אין דער לעצטער צייט.

עס פרייט אונז זעהר, וואָס די דערפאָלגרייכע גאַסטשפּילען פון אונזער פּראַכטיגער שוישפּילערין, אידא קאַמינסקא, אין אונזער שטאָט האָבען איהר געגעבען די מעגליכקייט צו פּרעזענטירען אין לאָדז א מוּלקוּם נייע אויפפיהרונג און דערצו פון אזא בעדייטענדען שריפטשטעלער, ווי יהושע פערלע.

מיר זענען זיכער, אז די דאָזיגע פּרעמיערע וועט אויספאַלען על צד היותר טוב. און אז מיר וועלען זיך ווי געהעריג אויפנעהמען צוזאַמען מיטן מחבר, וועלכער קומט צו דער היינטיגער פאָרשטעלונג.

Dr. Z. ARONSON
פּריוואַט-ארצט
צוריקגעקעהרט

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

100.000 zł. — 54355, 47843, 180133.
20.000 zł. — 127653.
10.000 zł. — 7465, 54651, 168493, 179544, 150416.
5.000 zł. — 47244, 29230, 114495, 188921.
2.000 zł. — 52176, 63333, 48857, 103611.
1.000 zł. — 14631, 29901, 90726, 98822, 146975.
500 zł. — 650, 23908, 69024, 83462, 86206, 114135, 133571, 134075, 131917, 143333, 149394, 158268, 173990, 174766.
400 zł. — 525, 27732, 33685, 35085, 61160, 69683, 74766, 96914, 98834, 107283, 110300, 126317, 143922, 148157, 142508, 185195, 190798.
300 zł. — 554, 2010, 25611, 29998, 70474, 73211, 72795, 96175, 108881, 110430, 113801, 112446, 112498, 130827, 140841, 158413, 188349, 189876.
250 zł. — 3140, 3199, 8932, 12336, 12931, 15941, 18507, 20469, 21181, 22400, 25843, 29552, 41573, 41787, 41737, 47335, 59384, 59567, 59073, 81351, 88295, 95888, 96841, 111423, 115095, 116366, 120169, 122593, 127809, 133754, 134838, 142014, 144916, 152055, 152916, 154453, 165114, 167575, 172554, 173288, 174633, 175735, 178223, 188781, 194552.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po zł. 200.

42 60s 125s 242s 45 345 459s 536s 73s 601 787s 991 93s 1177 179s 464s 593s 821 2062s 283s 349s 587s 640s 903s 3140 409 578s 716 4002s 227 475 659s 970 5362s 538s 6164s 608 785s 899 7070 149s 75 365 704s 830s 8080s 186s 256s 835s 927s 9170s 533s 987s.

10177 327 442 88 616 961s 11255s 523s 547s 666 12061s 259s 644s 712 918 13049 63 109 214 338s 76 769s 800 988s 14092 206s 400 57 628s 999 15394s 621 830 16449s 732s 17164 205s 83s 541s 94 617 952s 18094s 214 378s 89s 411 86 757s 940 64s 19106s 99 362 447 576s 638s 912.

20063s 93s 128s 86s 90s 210 347s 66s 447 541 601 736s 54s 825s 924s 21191s 265 508s 12 667 415s 991 22061s 83 405 723 961 23202s 899s 984s 24054s 129 226 628s 909 25089s 409s 78s 562 26047s 203s 77s 708 27188s 338s 615s 722 45s 60s 851 87s 28005 44s 236s 663s 734 831 943s 56s 29007 61s 189 223s 421s 547 798 941.

30474 558s 670s 31083s 317 406s 672s 942s 92s 32130 277s 521s 791 33084s 328 559s 90s 34051s 105 279s 418 26s 922s 99 35045s 245s 552 740s 56 830s 36373s 426 94s 687s 796 901 37364s 465s 794s 38004s 446s 89 98 562 624s 46s 97 39040 416 563 989.

40112s 286s 346s 652s 88s 828s 901 41359s 787 42167 422s 530s 81s 86s 93s 665 825s 43018 196 484s 620 880 44095 96 574 673s 822s 78s 905 26 45100 301 439 831s 46109 41 47s 226 326 414s 48s 551s 688 966 47330 552s 60s 63 774 99s 947 65s 48109 10s 25 290s 594 619 779s 889s 921 57s 49140s 437.

50024 43s 143 276s 312s 532s 908s 28s 51143 47 321 33 715 889 52012 235s 88s 607 722s 985 53054 100s 3 234 66s 413s 507 631s 66 54087 182 836 49s 98s 55095 667s 773s 808 56180 241s 553s 90s 57048 149s 546s 709s 41s 903s 23 58100s 520 72 665 94 824 948s 59107s 230 55 326s 67s 435s 598s 733s.

60004s 95 146s 207 368 401s 534 85s 601s 769s 837 932 61313 84s 849 959s 62055 111s 72s 215s 391 569s 935s 99 63016s 131s 607 88 779s 64006 220 37s 385s 582s 606s 997s 65005 281s 394 697 66117s 82 586s 637 74 826 67029 666s 759 66 890s 937s 70s 68039s 235s 969 76 69357 653s.

70160s 260s 547s 605 59s 707s 824s 34s 71081 227s 35 996s 72125s 263 68s 382 92 476s 531s 734s 941 73015 91s 240s 343 577s 74129 294s 562s 890 907 75160 508s 600 76248s 467s 521 50s 53 633s 77340 537s 644s 753 78001s 224 90s 355 421 550 657 94 700 884s 79084 109 85s 202 334s 512s 602 969s 73s

80005s 709s 23 884 81158s 572s 715s 16s 82323 613s 80 989 83104s 74 676 766 836s 903s 28 63 90s 84066s 166 247s 482s 97 543s 81s 615s 85295s 673 838s 937 86108 26 206 365s 69s 84s 691s 895 99s 87074s 176s 273s 475 594 645 707 72s 88216s 440 51 716s 28s 89248s 371s 414 79s 623 38 968s 93s.

90083 158 88s 284 430s 38 537 38s 967s 91285 366 567s 679s 92094s 117s 250 58s 477s 864s 940 93095s 117s 223s 419 588s 633s 901s 94009 919 240 85s 371 580 646s 933 95069 563 759s 811 70 72 96311s 13 97s 460 622s 925 97303 405 567 799s 823 98228 73s 318 39s 73s 758s 822.

99313s 20s 51 83s 411s 22 98s 635s 850 983.

100103s 98s 367s 597 635s 868 101384 463s 638 102058 246 343 103227s 414s 653 758s 92s 801s 72s 104079s 283s 370 931s 74s 96s 105294s 376 97s 106298s 743 107154 228 458s 516s 809s 32 989 108429 511s 35 726s 109060 529 785s 881.

110072s 113s 688 96s 825 58 960 111210 322 835 922 33s 112001s 42s 557s 70 989s 113211s 36s 51s 398s 601s 94 786 825 114165 537s 61s 911s 115289s 389s 559s 970 116089s 111s 19 201s 864s 117315 568s 865s 96 118331 509s 884s 982 119031 265 677.

120430s 89 740 824s 970 121405 28s 909s 122029s 92 127 45 276s 525 679s 716 123199s 659 918 124012s 514s 815 949 125183 484s 545s 624s 95 715 17s 952 126247 381s 489s 576s 864 941s 127184 93 249s 333s 451 588s 92s 729 43 871s 128402 541 901s 5s 45s 67s 92s 129139s 400 547 869s.

130260s 745s 943s 131233s 67 893s 132000 033s 108s 564s 735s 837s 133057 175 664s 7s 765s 800s 26s 958 134066 394 465s 504s 73. 135404 827, 136080 191s 444s 536s 912s 90 137127s 604s 57s 836 47 138122s 422 742 847s 139115s 434 616 49

140223s 8s 315 618 728 141005s 41 148s 77 258s 306 404s 548s 619 65 907s 142046s 253s 352s 528s 97s 679 791 869 92 143221 84 330 89s 468s 576s 95s 735 865s 97 144125s 69 274s 384s 537 50 853s 55 962 145126s 578s 896 940s 146095s 183 548s 622s 55 72s 799 147035s 336 96s 612s 715 893s 148450 53 591 149041s 57 273s 363s 753s 65 912s

150234s 358s 486 673s 757s 151307 680s 901 88s 153074 221s 410s 864s 921 65s 82 154031s 389s 441s 536 91s 616 714 74s 155090 723 58s 872 156039s 73s 298 401s 4 20 997s 157486s 773s 158227s 48 335s 456 645 882s 159103 209s 488 909s 31.

160480 732s 902 40 70s 87s 161451 94 519s 645 61 711 815 47 162253 491s 525 604s 163084s 507s 707s 25s 849s 164102s 211s 481 514s 83s 913s 165124s 334s 529s 85 667 706 819 52s 84 166092s 97 424s 562s 685s 814s 968s 94s 167075 84s 204 344 554s 790s 841s 168062s 250 2s 384s 677 811s 169199 239s 3s 75s.

170005s 590s 625s 752s 953 171048 161s 72s 474 543 172119s 59s 379s 577s 939s 173123s 577s 751 922s 174106s 495s 581s 638s 787s 838s 175036s 143s 97 725s 828 176088s 117 261s 77s 546 687s 920s 60s 177081 701s 71s 931s 178336s 522 880 179021 123 610.

180064s 163 92s 236s 308 43s 405 628s 758 181568s 720 94 918s 57s 182127s 618s 183135s 424 50 628s 721 895s 184330s 71s 414 246s 641s 52s 894s 185008s 284 324s 697s 953 186819s 914s 42s 187084 95s 288 96s 428 544s 674s 720 61 806 971 188146s 225s 46 566 189148 423 668s 743 879s.

190196s 362 414 77 191089s 215s 475s 192650 800 64s 72 963 6s 98s 193823 194168 253 72 828 80s. —

CIĄGNIENIE DRUGIE.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po zł. 200.

336 s 48 495s 1094s 118s 92s 322s 77s 561s 2105 30s 537s 960s 3084 237 379s 992 4347 449s 93s 531 943 5004 33s 236s 376 6045s 473s 7252s 8063 224 350 718 926 9409 710s 983

10089s 664s 707s 11131s 894s 12221s 68s 421s 686s 13238s 317 630 14191s 298 15502 637 837s 16304 53s 967 17338 535 770s 18049s 182 483s 534s 19380s

20666 21888s 22081 589 23155s 24852s 25032s 278s 491s 578 88s 719s 26205s 44 542s 922s 27252s 447 693 770s 28036 733s 29327 455s 562 690s 714 924s

30230s 31016 32042s 64s 448s 33345 653 876 939s 34302s 833s 60 35449 36055s 301 422s 595s 635s 803s 37136s 530 627s 38320 39453 670s 817

40240s 586 668 41490s 557s 603s 42298 775 43353s 44510 45156 409 548s 46503 786 967s 47000s 137 466s 48303s 460s 61s 49226 847s

50161s 533s 86s 637s 798 52278 645 840 53165 54249 662s 55085 440s 90s 56816s 923s 57151 80s 308s 58018s 955s 59020 980

60903s 61210s 48 62155 63047s 244s 310s 64166s 567s 662 708s 823 65072 66297 511 67570s 699s 68115s 948 69218s 350s 722s

70244 901 71189s 430s 767 72101s 211s 27 739 73082s 94s 449s 790s 74516s 898s 75171 359 619s 76223s 77682 876 947s 78171s 249s 250s 401s 79278s 677s

80887s 81172 207s 77s 592s 606s 82002s 83460 84473s 699s 962 85005s 111 322s 422s 86170s 782s 87221s 44s 344s 924 85 88073s 779 881 89048s 330s 688s

90032s 68 237s 63s 339 98 540 91050s 75s 242s 325s 92174 767s 950 93998s 95390s 401s 23s 545s 96344 573s 624 814s 98034s 230 306 454s 877 917s 99114 202 379s 548 766s

101063 585 102185 662s 104026s 362 430s 860s 105016s 549s 75 735 913s 106017 944 107176s 300 560s 108243s 338s 923s 70 109024 66s 111 863s

110274 608 111957 112005s 354 469 946 113371s 73 440s 95s 500s 620 114056s 137s 662s 775 s 115233 51 116281s 117306s 486s 647 779 945 118182s 372s 522s 958s 119220s 762s

120587s 121526s 47 673 930s 122385s 544s 54 123433s 503s 842s 124070s 801s 125112 789s 126196s 761s 127112s 759s 128384 651s 129195 500 48s 95 757

130117s 20s 630s 836 986s 131005s 961s 132047 550s 617 784s 898s 133229 134217s 45s 98s 747 135366 811s 54 136181 890s 905s 137129s 454s 61s 514 52s 138565 740s 139110s 48s 413

140133s 507s 141380 448s 142080s 91s 258 539 751s 982 143445 84 586s 904 144152s 145681s 718s 146124s 915s 147156 289s 378 533 741s 70 845 148067s 493s 513 687s 149246 544.

150048s 206 712s 151673s 737 153037s 497 703s 60 154260s 883 155190s 318 739s 156170s 822 157705 159441s 595 640 853s.

160063s 106 464 161784 972s 162655s 716s 163023 607s 793 895 164026 827 931 165004s 165s 634 166801 167386s 168258s 324s 96 561 570 838s 169007 361 550s.

170075s 467s 707 27 800 171903s 172425s 173704s 174321s 625 175687s 863 921 176000s 414s 63s 178167s 585s 657s 972s 179065s 124s 227s.

180566s 649s 800s 181076s 750s 828s 182468s 183517 927s 184006 775 185010s 93 215s 524s 186098 158s 318 55 564s 807s 18 187239s 643s 188187s 428 189963s

190621s 923s 50s 191164s 647 932s 192188s 193665 194188s 587s 658s 724s.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Dzienna główna wygrana 25.000.— zł. — 188060.
10.000 zł. — 24874.
5.000 zł. — 106908, 124326, 132955,
2.000 zł. — 36691, 48042, 49009, 66479, 109067.
1.000 zł. — 31342, 36963, 55059, 90164, 100884, 139306, 143048, 153371, 185823.
500 zł. — 4699, 21811, 23033, 40365, 53196, 64324, 64508, 76208, 92518, 105314, 111396, 127244, 138472, 150215, 155982, 188827.
400 zł. — 6414, 6555, 11403, 14502, 17090, 17403, 38346, 46393, 48691, 54701, 69012, 74633, 82303, 91214, 105699, 127244, 136046, 143804, 146119, 147423, 150881, 153376, 159842, 160655, 173394, 185301, 188248, 191665.
300 zł. — 2306, 14414, 42238, 50931, 60592, 110812, 137687, 138124, 142133, 146293, 151990, 153277, 158053, 184227, 190496.
250 zł. — 2313, 13352, 14525, 15516, 21136, 26017, 33997, 40981, 59394, 65206, 68632, 70061, 70935, 73820, 80467, 83449, 85347, 101924, 107263 115397, 115633, 120834, 127759, 133080, 146761, 162345, 163309, 164707, 172394, 183307, 185215, 186792.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po zł. 200.

1378s 2207s 534 777s 3225s 4082s 157s 503 17s 668s 773s 923s 5085 176s 224 335 940s 70s 6288 7404s 715s 8098 207s 482 617 971s 9344 50s 60s 547 797s.

10150s 11137s 691s 809s 12154 13422s 31s 58s 14095 181s 268s 307s 411 991 15338s 407s 24s 511s 616 16403s 17118 270s 734s 18009s 726s 882s 19235 556s 923 98s.

20011s 627s 21380s 22144 47s 242 43s 499s 745s 49 23106s 15s 447 24656s 25236 684s 26418 678s 27769s 827s 74s 945s 48s 28014s 237s 361 537 98s 696s 944 29080s 128s 755s 872s.

30244 31381s 684s 32386s 502 640s 727s 952s 85s 33020s 67s 114s 449 34603 65 35170s 211s 494s 521 83s 606s 66s 36260s 37884s 38351s 418s 39004 790s 983.

41067s 322s 69s 74 652s 42340s 853s 60s 43261s 364 730 44016 14s 33 92s 297s 465s 637 996s 45193s 589s 772s 46770 47043 699s 48267 471s 833 49274s 883 97.

50849 981 97 51246s 574s 723s 948s 52471 858s 53023s 305 532s 823 55434 831s 88 56352s 531s 57306s 58454s 59091s 661s

60027s 61021 109 62357s 63156s 415s 534s 51s 893s 64101s 501s 824 65188s 710s 66375 88s 924 72 67455s 614 68101 208s 416s 603s 32s 75s 69023 48 122s 83s 208 321s

70035 542s 74s 71129 349 92s 502 816s 72167s 971s 73019 59s 624s 74157s 209s 952s 89s 75293s 94s 535s 76529s 906s 77169 721 78040s 46 85 151 785s 987 79307 54s 588s 808s 947s

80236s 428s 535 708 984s 81205 73s 342s 598s 978s 82595s 639s 70 83008s 140 514s 28s 661 712s 957 84442 574s 685 85142s 72s 236 328s 564s 86074 342s 94s 407s 87090 185s 937s 88028 483s 984s 89453 759 892

90001 164 222s 737s 91402 719 62s 92199s 238s 93269s 605s 45 946s 94002 155s 422s 954 95088 283s 781s 96125s 705s 57s 883 97015s 575s 98225 424 526s 629s 99425s 716s

100207 627 101175s 252s 318 78s 506s 647 102057s 365 74 622 920s 103326s 609s 709s 975s 104087s 105151s 652s 106008s 684s 107460 988s 108351s 954 109286s 462s 828s 924

111363s 736s 112383 114337 75s 678 115161s 537s 996s 116709 8313s 929 171195 558s 118477 119354s 438s 659s 758 941s

120275s 313s 479s 517s 49s 657 121263s 696s 823s 37s 122223 445s 549s 653s 936s 123074 137s 528s 124080 351s 74 824 125102s 218s 673s 126416 720s 127230s 548 89s 695s 128270 485s 696s 129215 468s 508s 794 821 903.

130844s 131080s 177s 466s 564 784s 825s 915s 47s 132002 199s 233s 473s 91 704 31 133052 304s 60s 964s 134174s 237s 505s 70s 775 135046 85 176 226 484s 976s 136148s 503s 8 138526 139907s 58s.

140519 141744s 142312s 542 650 143096s 375 862 75 88s 914s 144594s 824 145156 236s 494s 146937s 147114s 90s 428 516 148341s 575 87 885s 149728.

150800s 911 151042s 251s 58s 609 23 859s 152397s 788s 153173s 241 683s 801s 22 79s 154231 467s 878 155250s 714s 156517s 829 157405 809s 158563s 643 77s 738 950 159179 340 71s 79s 634s 761s 921s.

160006s 249 589 78s8 161485s 162413 21s 508 601 872 76s 163162s 322s 33s 474 164038 173s 422s 927s 165475s 670 709s 878s 166151s 348s 500s 167653s 168314s 169764.

170313 725s 171005s 255s 403 173057s 271 91s 724s 174461s 507s 616 852 906 175052s 55s 418s 592s 675 98 176162s 98s 232 529s 177049 359s 71s 651s 708s 832s 945s 178133s 548 899 179141s 782s 833s

180043 220s 607s 181304 523 40s 41 182170s 91s 540s 863s 183028 633s 849s 184463s 89 572 787s 837s 185202s 547s 91s 759 977 89s 186102s 587 732 46s 984s 187147s 188099 294 635s 923 41 189043s 362s 82s 991

190223 455s 191095 264s 386 644 46s 722 1902944 193139 42s 50s 523s 642s 901s

טעאַטער, מוזיק און פאַרווײַלונג
(קאָמוניקאַטען)

היינט גרויסע פּרעמיערע „נייע מענשען“ פון י. פּערלע אין „סקאַלאַ“ טעאַטער

דער יודישער רעפּערטואַר וועט האָפענטליך היינט בערייכערט ווערען אין אַ אָריגינעל יודישער פּיעסע. דער בעריהמטער שריפטשטעלער יהושע פּערלע האָט זיך אין די לעצטע יאָהרען קונה שם געווען מיט זיינע אויסגעצייכענטע ראָמאַנען. איינעם פון די בעסטע ראָמאַנען „נאָכ'ן מבול“, וועלכער איז געווען געדרוקט אין פּוילישען אונטער דעם נאָמען „נייע מענשען“, האָט אידאַ קאַמינסקאַ דראַמאַטיזירט און פיהרט דאָס ווערק היינט אויף אין לאָדזער שטאָט-טעאַטער. צו דער היינטיגער פּרעמיערע קומט דער מחבר פון ראָמאַן יהושע פּערלע.

די גרעמיערעוועט דעריבער זיין אַנ'אמתע פּויער-ליבע.

אידאַ קאַמינסקאַ האָט רעזשיסירט און שפּילט אויך די הויפּט - ראָל אין די „נייע מענשען“.

דער גאַנצער אַנסאַמבל שפּילט אין דער פּיעסע אינטערעסאַנטע ראָלען.

די פּרעמיערע ווערט דערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג נישט נאָר אין לאָדז, נאָר אויך אין אַלע טעאַטער-קרייזען אין פּוילען.

„נייע מענשען“ זענען אגב די לעצטע פּרעמיערע, וועלכע אידאַ קאַמינסקאַ מיט איהר אַנסאַמבל פיהרט אויף אין לאָדזער שטאָט-טעאַטער.

מען דאַרף צוגעבען, אַז דאָס לאָדזער שטאָט-טעאַטער קאָרגט נישט קיין מיטלען, אַז די היינטיגע פּרעמיערע זאָל אויסגעשטאַט ווערען ווי אַמשענסטען

לעצטע גאַסטשפּילען פון פּסח'קע בורשטיין אין „דאָס יונגעל פון בראָדוויי“ און „ראַזמאַיטאָשטשי“

נישט געקוקט אויפ'ן גרויסען מאָראַלישען און מאַטעריעלען ערפאָלג, וואָס עס האָט דער אַמעריקאַנער סטאַר, פּסח'קע בורשטיין אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ מוזען זיינע גאַסטשפּילען אין לאָדז שוין אין די נאָהענטסטע טעג ווערען פאַרענדיגט, מחמת ער מוז צוריק-פאָהרען קיין ניו-יאָרק, וואו ער הויבט אָן דעם 17-טען קומענדיגען חודש אין אָרטיגען „פּאָבליק טעאַטער“.

די לעצטע פּרעמיערע „דאָס יונגעל פון בראָדוויי“ געהערט צו די בעסטע פון בורשטיינס רעפּערטואַר, פאַרמאָגט שפּאַנונג, אינהאַלט, אַ שפע פון הומאָר און עכטע יודישע מוזיק. עס נעמט אויך אָנטייל דער בעקאַנטער כאַראַקטער אַקטיאָר יעקב פישער

היינט דינסטאָג 9.15 אָוונד „דאָס יונגעל פון בראָדוויי“.

דער גראַנדיעזער „הזמיר“ - קאָנצערט אין העלענאָוו

דער גרויסער „הזמיר“ קאָנצערט, וועלכער קומט פאָר דעם 2-טען סעפּטעמבער ד. י. אין העלענאָוו האָט אַרויסגערופען אַנ'אַלגעמיינע פּראַינטערעסירונג. דאָס איז פערשטענדליך, אויב מ'נעמט אין אַכט דעם צוזאַמענשטעל פון פּראָגראַם.

אַלס ערשטער נומער וועט דער אָרקעסטער שפּילען דאָ פּרעיכטיגע „יודישע ראַפּסאָדיע“ פון זאַלאָטאַרעף (אַ שילער פון דעם נישט לאַנג פערשטאָרבענעם בעריהמטען גלאַזוגאָוו), דאַן וועט קוסאָוויצקי זינגען אַריעס און לידער, און צום סוף וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעליבטע קאַנטאַטע פון זאַקסעז ווערטער פון שלאָנסקי „דול השימון“ אין דעם קאָנצערט, וועלכער קומט פאָר אונטער דער ליטונג פון פּראָף. זאַקס ווועלען אָנטייל נעמען: דער לאָדזער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער, דער גרויסער הזמיר-כאָר און בעריהמטע סאָליסטען מיט'ן אָבערקאַנטאָר קוסעוויצקי בראָש.

צירק אַרענע אין לאָדז

דער בעקאַנטער צירק „אַרענאַ“ (פאַריעהריגער צירק אונטערן וואַסער) קומט קיין לאָדז און וועט זיך געפינען אויף וואָלטשאַנסקאַ 111. אין פּראָגראַם 20 אינטערנאַציאָנאַלע אַטראַקציעס. עס נעהמען אָנטייל אַרטיסטען פון פערשידענע פעלקער ווי: אינדיאַנער, ענגלענדער, פראַנצויזען, שוועדען, אונגאַרער א. אַז. וו.

שטורמישער ערפאָלג פון פּסחקע בורשטיין אויף ווישניאָוואַ גורע לטובת „נותן לחם“

דער אַרויסטריט פון פּסח'קע בורשטיין אויף ווישניאָוואַ גורע היינטיגען זונטאָג אינדערפריה אין גערטען הויטס-פּאַרק האָט צוגעצויגען אַ ריזיגען, פיל טויזענטקעפּיגען עולם. דער אַרטיסט האָט אויסגעפיהרט די בעסטע נומערן פון זיין פּראָגראַם. צוזאַמען מיט פּסחקען זענען אויך אויפגעטרעטען דער אַרטיסט יעקב פישער און דער אָרקעסטער פון „ראַזמאַיטאָשטשי“ אונטער דער אָנפיהרונג פון דיריגענט ביוגעלמאַן.

צום סוף פון קאָנצערט איז מיט אַ דאַנק-רעדע צו די אַרטיסטען און עולם אויפגעטרעטען דער פּרעזעס פון „נותן לחם“ מאַג. מ. באַלבערישסקי. די דאָזיגע פיעסע האָט געמאַכט אויפ'ן גרויסען עולם אַ שטאַרקען איינדרוק.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג

masztowy olbrzymi Cyrk „Arena“ וועלכער איז געווען בעקאַנט אַלס צירק אונטערן וואַסער אויף וואָלטשאַנסקאַ 111/113 (Plac Straży Pożarnej)
פּרייזען פון די פּלעצער הויף 45 גר.

ערעפנונג מאָרגען מיטוואָך, ד. 19 ד. ה. 8.30 אָוונט
רעקאָרד-פּראָגראַם!

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16
היינט גרויסע פּרעמיערע! פּרזשבינגער פילם א. ג. היינט גרויסע פּרעמיערע
„פרעהליכער וואַהנזין“
אויסערן פילם: קלאַנג-צוגאַבע פון P. A. T. און די נייעסטע וועלט-אַקטואַליטעטען.

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ „Siła i Światło“
פון וו. סרוקאָווסקי.
פּאָלודניאָווע 23, טעל. 139-32
נעמט אָן אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט ווי אויך סיגנאַליזאַציעס. קויפט געניצטע מאָטאָרען און פערקויפט אַלע אַרט מאָטאָרען און דינאַמאָ-מאַשינען צו ביליגע פּרייזען.
ספּעציעלע וועררקשטעל פון מאָטאָרען-רעפּעראַטור / שנעל, פּינקטליך און רעעל.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפּפעהלט
סאָדעוואַסער און לעמאָנאַד
וואָס ווערט אָפּגעשיקט פּינקטליך אַהיים
בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג.

הילף און רפואה פאַר ברוך-קראַנקע

רופּטורען) אויף צווייגקעל, נופּעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאַר פערהרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פּיס, שיפע פּלייצעס און שמערצהאַפטע פּלאַט-פּיס. דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי-הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל-אַפּאַראַטען און גאַרסעטען געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פּיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פּלאַט-פּיס. פאַר אַמפּוטירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פּיס (סאַלאָן-אַרבייט).
ביים אָפּלאָזען זיך פון מאַגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד״ר גלענאַרד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פּוילען פון אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען אָנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יאָהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 מיטאָג און 3 ביז 7 אָוונט
אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
מערזונליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אומבעדינגט נויטיג.

קריינע אַנאַנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פּרייזע פּאַסטעכים

אַ נאַציאָנאַל-רעליגיעז געשטימטער יונגערמאַן, וואָס בעזיצט גוט די העברעאישע שפּראַך, ווערט געזוכט. שריפטליכע אָפּערטען נעהמט אָן דאָס ביוראָ פון אינטערנאַט אין פירמע אין העלענובעק, לאָדז, זילינסקי-נאָס 105.

אַ קוואַליפיצירטע שיך-סערקויפערין איז אַ בעסער שיך-געשעפט, ווערט געברויכט. אָפּערטען אונטער „N. R.“ אין אַדמ. פון דער צייטונג.

אַ שטריקער מיט אַנ'8-ער מאַשין אָדער אויף אָפּגויק, קען זיך ווענדען ביי פינדעס, סאָלנאַ 8.

ס'ווערט געזוכט אַ ריכטעווער צו אַ קאַמאַשען-שטעפער פון זאָפאָרט אויף גליבנאַ 31.

אַ שערער, וועלכער קען שערען אויף צעטטעל-מאַשין ווערט געזוכט וואָלטשאַנסקאַ 50. צו פרעגען ביים פּאַרטיער.

אַ קוואַליפיצירטע רעפּעזירקע פון הענטשקעס, ווי אויך אַ פּאַקערין ווערט געזוכט פון באַלד. לוטאָמירסקאַ 17, וו: 4.

צו מענער-מאַגאַזין ווערט געברויכט אונטערמאַשינערס ביי באַדאַוער. זיליבנאַ 63

ראַקאַלען

צו פערמיטען 2 צימער און קיך. 1 צימער און קיך און איינצעלנע צימער מיט קלאָזעט, באַזאַרנאַ 7.

אַ מעבלירט צימער צו פערמיטען פאַר 1 אָדער 2 פּערזאָן. אַל. קאָשטשושקי 41, וו. 18, הויף-פּאַרטער.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד.
ווענעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ באַראַטונג 3 זל.

אַכטונג, מעכאַנישע קאַרט-וועבער!
5 קוואַליפיצירטע וועבער מיט לאַנג-יעהריגע פּראַקטיק, קענען זיך מעלדען אין „אַרט“, וואָלטשאַנסקאַ 27.

אַנ'איינגעפיהרטע בודקע, ... פּרייזע, זאָפאָרט צו פערדינגען. אין מעציעס אין דער בודקע פּולנאָצנאַ

פערשידענעס

אַ שותף (טע) צו אַ לאַנג גוט-איינגעפיהרט וועש-געשעפט מיט קאַפּיטאַל ביז 2000 זל. ווערט געזוכט. אָפּערטען אונטער „בראַנזשיסט“ אין אַדמיניסטראַציע.

ס'איז געפונען געוואָרען אַ פּאַלטען. פרייטאָג 1.30 ביי ... איז אין וואַגאָן פון צוג, וואָס געהט לאָדז קיין אַנדזשעיעוו, געפונען געוואָרען אַ פּאַלטען פון אַ לאַנג-געקליידעטען ... דער פּאַלטען געפינט זיך ביים נאַטשעלניק אין אַנדזשעיעוו.

PANOM, posiadającym obszerne ...mości z właścicielami sklepow, lub ...ów w Łodzi, ofiarujemy stały ... zarobek. Zgłoszenia Piotrk. 136, ...d 10 do 12.

דאָס ביליגסטע יודישע אָפּטיק-געשעפט

„OPTICUM“
28 פּיעטריקאָווער 28
בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער-גלעזער, טערמאָמעטער, בינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען
ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפּטען, רעפּאַראַטורען פּינקטליך און רעעל. — גערעכנט דו ... עס ווערען אָנגענומען אַלע אַרט רעצעפּטען פון די ה״ה דאָקטוירים.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11–2 און פון 5–830 אָוו.
אומבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספּעציאַליסט
D-ra Sterlinga 22
Nowa-Targowa) tel. 174-42

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען
און האַנדווערקער
שווייסונגען, מאַשינען-טיילען
און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

וויכטיג פאַר אַלע!
דרוקעריי בראַמבערג
8 - לאָדז - 8
צעגעלניאַנאַ
טעלעפאָן 255-09.
טריקאָטאַזש-פאַבריקאַנטען טריקאָ-עטיקעטען
שטרומף-פאַבריק שטרומף-באַנדעראָלען
וועש-פאַבריק, פּערשיוד. עטיקעטען און טוטען
קאָנפעקציאָנערען מיטען-עטיקעטען
שניידער-מייסטער מאָס-ביכער
בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען
בריווען, קאָנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קאַרטען צו ביליגע פּרייזען.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

DR.
MICHAŁ URBACH
נערוועז און אינערליכע קראַנקהייטען און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1–2 און פון 5–7 נאָכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“. spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk. otac. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21